

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри фінансів

д.е.н. професор

Рамський А.Ю.

(підпис)

«01» 12 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Аналіз фінансової стійкості страхової компанії в умовах економічної нестабільності»

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

072.00.01 «Фінанси і кредит»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування
Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Кваліфікація: Магістр фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Виконав

студент групи ФіКм-1-24-1.4д
Коломієць Євгеній Русланович

(підпис)

Науковий керівник

к.е.н., доцент кафедри фінансів
Нечипоренко Аліна Володимирівна

(підпис)

Київ – 2025

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри фінансів,
д.е.н., професор

Рамський А.Ю.

ЗАВДАННЯ НА ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
студента групи ФіКм-1-24-1.4д
(шифр групи)
Коломійця Євгенія Руслановича
(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема роботи «Аналіз фінансової стійкості страхової компанії в умовах економічної нестабільності»

1. Вихідні дані: наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, інтернет-джерела, нормативно-правові акти в сфері страхування, фінансова звітність ПрАТ «СК «Арсенал Страхування».
2. Основні завдання: розкриття економічного змісту фінансової стійкості страхової компанії, проведення аналізу фінансової стійкості страхової компанії на прикладі ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» та розробка рекомендацій щодо підвищення фінансової стійкості страхової компанії в умовах економічної нестабільності.
3. Пояснювальна записка: кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.
4. Графічні матеріали: 16 рисунків, 10 таблиць.
5. Додатки: кваліфікаційна магістерська робота налічує 7 додатків.
6. Строк подання роботи на кафедру « 01 » листопада 2025 р.

Науковий керівник

к.е.н., доцент кафедри фінансів

А.В. Нечипоренко А.В. Нечипоренко

Завдання прийняв до виконання

« 21 » листопада 2024 р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

студента групи ФІКМ-1-24-1.4д

Коломійця Євгенія Руслановича

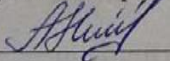
(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема роботи «Аналіз фінансової стійкості страхової компанії в умовах економічної нестабільності»

№ зп	Види роботи, завдань, заходів	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Постановка задачі. Предмет, мета, завдання	21.10.2024	Виконано
2	Робота з джерелами за темою роботи	Протягом вільної часу	Виконано
3	Визначення змісту кваліфікаційної роботи	28.10.2024	Виконано
4	Теоретико-методологічний розділ:		
	- теоретичні аспекти досліджуваного питання	16.12.2024	Виконано
	- літературний огляд та аналіз історичного досвіду	13.01.2025	Виконано
	- методичні підходи до вивчення проблеми	30.01.2025	Виконано
5	Дослідницько-аналітичний розділ:		
	- опис основних параметрів та характеристик предмета дослідження	10.02.2025	Виконано
	- ґрунтовний аналіз предмета дослідження	24.02.2025	Виконано
	- механізми, методики, моделі й рекомендації для вдосконалення проблеми	03.03.2025	Виконано
6	Проектно-рекомендаційний розділ:		
	- аналіз результатів дослідження та механізм (або методичне забезпечення) рішення проблеми дослідження	14.04.2025	Виконано
	- визначення напрямків удосконалення або розвитку сфери фінансово-кредитних відносин, що є предметом аналізу	30.04.2025	Виконано
	- конкретні науково обґрунтовані пропозиції щодо поліпшення предмета дослідження	09.05.2025	Виконано
7	Висновки	23.05.2025	Виконано
8	Оформлення кваліфікаційної роботи	15.09.2025	Виконано
9	Подання роботи на відзив	01.12.2025	Виконано
10	Рецензування	08.12.2025	Виконано
11	Підготовка до захисту	01.10-10.12.2025	Виконано
12	Захист кваліфікаційної роботи	16.12.2025	Виконано

«Затверджую»

Науковий керівник

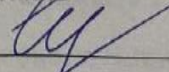

(підпис)

« 21 » 10 2024 р.

Індивідуальний план

склав

(підпис студента)

« 21 » 10 2024 р.

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота: 102 с., 16 рис., 10 табл., 60 посилань.

Актуальність. В умовах економічної нестабільності, що супроводжується коливаннями макроекономічних показників та зростанням фінансових ризиків, фінансова стійкість страхової компанії набуває вирішального значення для забезпечення її стабільного функціонування, конкурентоспроможності та довіри страхувальників. Страховики виконують важливу функцію в національній економіці, акумулюючи фінансові ресурси та перерозподіляючи ризики, тому порушення їх платоспроможності може мати негативний ефект для фінансового ринку загалом. У зв'язку з цим актуалізується потреба у проведенні аналізу фінансової стійкості страхової компанії, який дає змогу своєчасно ідентифікувати внутрішні та зовнішні загрози, а також обґрунтувати управлінські рішення, спрямовані на мінімізацію ризиків і забезпечення довгострокового розвитку.

Об'єктом дослідження є фінансова стійкість страхової компанії в умовах економічної нестабільності.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та прикладні підходи до аналізу фінансової стійкості страхової компанії.

Мета роботи – проведення аналізу фінансової стійкості страхової компанії та розробка рекомендацій щодо її підвищення в умовах економічної нестабільності.

Відповідно до поставленої мети передбачено вирішення таких завдань:

- розкрити економічний зміст фінансової стійкості страхової компанії;
- визначити фактори, що впливають на фінансову стійкість страховика;
- дослідити методичні підходи до аналізу фінансової стійкості страхової компанії;
- надати організаційно-економічну характеристику ПрАТ «СК «Арсенал Страхування»;
- проаналізувати фінансовий стан ПрАТ «СК «Арсенал Страхування»;

- здійснити оцінку фінансової стійкості страхової компанії;
- дослідити зарубіжний досвід забезпечення фінансової стійкості страховика;
- обґрунтувати доцільність використання сучасних інструментів зміцнення фінансової стійкості страхової компанії;
- розробити рекомендації щодо підвищення фінансової стійкості страхової компанії в умовах економічної нестабільності.

В роботі висвітлено теоретичні засади фінансової стійкості страхової компанії, а саме: розкрито економічний зміст фінансової стійкості страхової компанії, визначено фактори впливу на фінансову стійкість страхової компанії, досліджено методичні підходи до аналізу фінансової стійкості страхової компанії. Проведено аналіз фінансової стійкості страхової компанії на прикладі ПрАТ «СК «Арсенал Страхування». Досліджено зарубіжний досвід забезпечення фінансової стійкості страховика, обґрунтовано доцільність використання сучасних інструментів зміцнення фінансової стійкості страхової компанії та розроблено рекомендації щодо підвищення фінансової стійкості страхової компанії в умовах економічної нестабільності.

Результати даної роботи можуть бути використані у практичній діяльності страхових компаній для підвищення їх фінансової стійкості та мінімізації ризиків в нестабільному економічному середовищі.

Ключові слова: страхова компанія, фінансова стійкість, ліквідність, платоспроможність, фінансовий стан, економічна нестабільність.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ.....	10
1.1 Економічний зміст фінансової стійкості страхової компанії	10
1.2 Фактори впливу на фінансову стійкість страхової компанії	17
1.3 Методичні підходи до аналізу фінансової стійкості страхової компанії	24
Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».....	32
2.1 Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «СК «Арсенал Страхування»	32
2.2 Аналіз фінансового стану ПрАТ «СК «Арсенал Страхування»	39
2.3 Оцінка фінансової стійкості страхової компанії.....	51
Висновки до розділу 2	57
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ.....	58
3.1 Зарубіжний досвід забезпечення фінансової стійкості страховика	58
3.2 Використання сучасних інструментів зміцнення фінансової стійкості страхової компанії.....	64
3.3 Рекомендації щодо підвищення фінансової стійкості страхової компанії в умовах економічної нестабільності	70
Висновки до розділу 3	77
ВИСНОВКИ	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	81
ДОДАТКИ.....	87

ВСТУП

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується значним рівнем невизначеності, що зумовлений воєнним станом в країні, інфляційними процесами та трансформацією фінансових ринків. За таких умов страхові компанії відіграють важливу роль, перерозподіляючи ризики та сприяючи стабілізації економічної діяльності суб'єктів господарювання. Разом з тим, страхові компанії також опиняються під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів, які загрожують їхній платоспроможності та фінансовій стійкості.

Фінансова стійкість страхової компанії є одним з важливих чинників забезпечення її стабільного функціонування, конкурентоспроможності та довіри страхувальників. Водночас її зміцнення вимагає від страхової компанії ефективного менеджменту. Особливої актуальності дане питання набуває в умовах економічної нестабільності, коли фінансові показники страхових компаній можуть значно коливатися, а здатність виконувати зобов'язання перед клієнтами стає головним індикатором надійності страховика.

Питання щодо фінансової стійкості страхових компаній знаходять своє відображення у наукових працях таких дослідників, як: І. Аберніхіна, В. Базилевич, М. Балицька, В. Братюк, О. Вовчак, О. Журавка, І. Іванюк, М. Кужелєв, О. Малащук, Д. Маруженко, Р. Пікус, О. Сосновська, Н. Ткаченко, І. Цуркан, Л. Шірінян та ін. Відзначаючи їхній вагомий внесок щодо розкриття сутності фінансової стійкості, методів її оцінювання та управління, недостатньо уваги приділено питанням адаптації існуючих підходів до умов економічної нестабільності.

Метою кваліфікаційної магістерської роботи є проведення аналізу фінансової стійкості страхової компанії та розробка рекомендацій щодо її підвищення в умовах економічної нестабільності.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- розкрити економічний зміст фінансової стійкості страхової компанії;
- визначити фактори, що впливають на фінансову стійкість страховика;

- дослідити методичні підходи до аналізу фінансової стійкості страхової компанії;
- надати організаційно-економічну характеристику ПрАТ «СК «Арсенал Страхування»;
- проаналізувати фінансовий стан ПрАТ «СК «Арсенал Страхування»;
- здійснити оцінку фінансової стійкості страхової компанії;
- дослідити зарубіжний досвід забезпечення фінансової стійкості страховика;
- обґрунтувати доцільність використання сучасних інструментів зміцнення фінансової стійкості страхової компанії;
- розробити рекомендації щодо підвищення фінансової стійкості страхової компанії в умовах економічної нестабільності.

Об’єктом дослідження є фінансова стійкість страхової компанії в умовах економічної нестабільності.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та прикладні підходи до аналізу фінансової стійкості страхової компанії.

У процесі дослідження використано такі **методи**: діалектичний – для розкриття сутності фінансової стійкості; аналізу та синтезу – для визначення факторів, що впливають на фінансову стійкість страхової компанії; системний підхід – для виявлення взаємозв’язків між показниками діяльності страховика; статистичного аналізу та узагальнення – для оцінки фінансових показників; метод порівняльного аналізу – для дослідження динаміки показників діяльності страхової компанії; абстрактно-логічний метод – для здійснення узагальнень та формулювання висновків; графічний метод – для наочного представлення результатів дослідження.

Наукова новизна дослідження полягає у розвитку теоретико-методичних підходів до аналізу фінансової стійкості страхової компанії в умовах економічної нестабільності, а також у розробці рекомендацій щодо використання сучасних інструментів зміцнення фінансової стійкості.

Практична значущість отриманих результатів полягає в можливості застосування представлених рекомендацій у практичній діяльності страхових компаній для підвищення їх фінансової стійкості та мінімізації ризиків в нестабільному економічному середовищі.

Результати дослідження були апробовані на XIII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасна фінансова політика України: проблеми та перспективи», яка відбулася 2 грудня 2025 року (м. Київ).

Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Зміст роботи викладено на 76 сторінках основного тексту і містить 10 таблиць та 16 рисунків, список використаних джерел налічує 60 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1 Економічний зміст фінансової стійкості страхової компанії

В сучасних умовах господарювання страховому ринку відводиться важлива роль, адже страхування являється важливим елементом ринкової інфраструктури, що забезпечує перерозподіл й мінімізацію ризиків, захист майнових інтересів суб'єктів господарювання та населення, створюючи умови для безперервності економічних циклів.

У періоди нестабільності та існування ряду ризиків страхові компанії покликані здійснювати страховий захист юридичних і фізичних осіб, тим самим сприяти їхньому результативному функціонуванню та забезпечувати впевненість в майбутньому. Водночас актуалізується питання щодо фінансової стійкості страховиків, що є одним із чинників їхнього успішного функціонування та досягнення стратегічних цілей. Фінансова стійкість страхових компаній виступає як ключова умова, за якої інститут страхування здатен повноцінно виконувати свою багатofункціональну роль в розвитку економіки [1, с. 117].

Також фінансова стійкість не тільки дозволяє страховику зберігати стабільність діяльності в умовах різноманітних ринкових трансформацій, а й виступає інструментом посилення її конкурентоспроможності. Це уможливорює не тільки зберігати вже існуючу базу страхувальників, а й розширювати спектр страхових послуг, залучаючи при цьому нових клієнтів [2, с. 105].

Поняття «фінансова стійкість» походить від англійського терміну “*financial stability*” (фінансова стійкість або стабільність). Безпосередньо термін «стійкість» трактується як «здатність будь-якої системи підтримувати певні властивості та характеристики на незмінному рівні» [3, с. 150]. Тобто в широкому сенсі стійкість – це спроможність об'єкта або ж системи виконувати функції, незважаючи на вплив різноманітних внутрішніх та зовнішніх чинників.

В науковій літературі існують різні підходи до визначення поняття «фінансова стійкість страхової компанії» (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

**Підходи до визначення сутності поняття «фінансова стійкість
страхової компанії»**

Автор	Визначення
А. О. Бойко [4]	«комплекс дій (фінансового, інвестиційного та організаційного характеру), спрямованих на постійну підтримку балансу між витратами та зобов'язаннями страховика та фінансовими ресурсами, необхідними для їх покриття або виконання, в результаті чого досягається ефективний розвиток страхової компанії, незважаючи на зміну зовнішніх та внутрішніх факторів функціонування економіки».
В. Д. Базилевич [5]	«здатність виконувати взяті зобов'язання за договорами страхування за умови дії несприятливих чинників, а також зміни в економічній кон'юктурі».
О. Д. Вовчак [6]	«здатність страховика виконувати прийняті страхові зобов'язання за договорами страхування та перестрахування».
І. С. Іванюк, Д. С. Маруженко [7]	«економічна категорія, що характеризує такий стан його фінансових ресурсів, їх розподілу та використання, за якого страхова компанія є платоспроможною і здатною своєчасно й у повному обсязі виконати свої фінансові зобов'язання перед страхувальниками в умовах негативного впливу зовнішніх чинників, спричинених зміною параметрів середовища, в якому вона перебуває, і/або внутрішніх чинників, викликаних реалізацією одного або низки ризиків страховика».
Н. В. Ткаченко [8]	«такий стан організації її грошових потоків (вхідних і вихідних), при якому страхова компанія здатна своєчасно та в повному обсязі виконувати свої зобов'язання (не тільки поточні, але й ті, що виникають за негативного впливу як зовнішніх, так і внутрішніх чинників) відносно всіх суб'єктів ринку протягом визначеного часу за рахунок залучених і власних ресурсів, забезпечувати відновлення своїх фінансових показників за будь-якого несприятливого впливу до бажаного і/або оптимального рівня, адаптуватися до постійно змінюваного економічного середовища, використовувати нові обставини, властивості та відносини для цілеспрямованого і динамічного розвитку страховика на основі зростання прибутку й капіталу в даний час і в прогнозованій перспективі».
Л. В. Шірінян [9]	«здатність компанії зберігати або відновлювати початковий (або близький до нього) стан, або покращувати даний стан при зміні зовнішніх та/або внутрішніх параметрів (факторів) впливу на фінансові потоки».

Джерело: узагальнено автором

Отже, базуючись на існуючих підходах до визначення фінансової стійкості страхової компанії, можемо констатувати, що її слід розуміти як здатність страховика забезпечувати виконання своїх зобов'язань за договорами страхування в умовах впливу несприятливих чинників та змін економічного середовища, що досягається завдяки оптимальній структурі капіталу, достатності страхових резервів та ефективному фінансовому управлінні.

Відповідно забезпечення фінансової стійкості страхової компанії є надзвичайно важливим завданням та водночас складним процесом, що вимагає системного управління, постійного моніторингу всіх сфер діяльності компанії та оперативного реагування на будь-які прояви змін внутрішнього та зовнішнього середовища [4].

Особлива значущість фінансової стійкості страхових компаній для економіки країни в цілому викликана такими причинами [1, с. 118-119]:

1) розвиток страхування в структурі фінансових відносин на макрорівні забезпечує стабільність економічних процесів та сприяє підтримці соціальної стійкості;

2) підвищення фінансової стійкості страховиків позитивно відображається на ринкових відносинах загалом;

3) страхові компанії відіграють важливу роль на інвестиційному ринку, адже є значним і надійним джерелом формування капіталу.

Підвищена увага до фінансової стійкості страхової компанії зумовлена й безпосередньо самою специфікою страхової діяльності, адже страховий бізнес ґрунтується на перерозподілі ризиків та формуванні страхових фондів, які спрямовані на виконання майбутніх зобов'язань. Така особливість формує підвищені вимоги до надійності страховика та зумовлює потребу в дотриманні не лише мінімально встановлених нормативів, а й застосуванні дієвої системи управління ризиками та стратегічного фінансового планування.

Розкриваючи економічний зміст фінансової стійкості страхової компанії, слід розглянути принципи її забезпечення, які формують базові підходи до

здійснення фінансового менеджменту й спрямовані на підтримку платоспроможності та ліквідності страховика (рис. 1.1).

Мобільності	• здатність вчасно реагувати на внутрішні та зовнішні дестабілізуючі фактори
Системності	• визначення фінансової стійкості як цілісної системи взаємопов'язаних елементів
Регульованості	• функціонування страхових компаній відбувається під контролем органів регулювання та нагляду
Динамічності	• дослідження зміни загроз і зв'язків між ними у часі
Кількісного вимірювання	• оцінка фінансового стану страхової компанії та розробка прогнозних значень індикаторів, які визначають її діяльність та розвиток
Превентивності	• своєчасне виявлення тенденцій та передумов, що сприяють розвитку загроз функціонування компанії, а також прийняття комплексу заходів щодо їх попередження
Оптимальності	• наявність оптимального співвідношення між дохідністю страхових операцій та їх ризиковістю
Каузальності	• наявність причинно-наслідкових зв'язків між рівнем фінансової стійкості та факторами впливу на неї

Рис. 1.1 Принципи забезпечення фінансової стійкості страхової компанії

Джерело: [10, с. 271]

Наведені принципи створюють підґрунтя для оцінювання та забезпечення фінансової стійкості страховика, охоплюючи як внутрішні управлінські процеси, так й зовнішні вимоги. Дотримання таких принципів сприяє підвищенню рівня

платоспроможності, довіри страхувальників та стабільності функціонування страхової компанії у довгостроковій перспективі.

Фінансова стійкість страхової компанії розглядається крізь призму таких характеристик її фінансового стану [11, с. 307]:

- висока платоспроможність, тобто здатність вчасно виконувати свої зобов'язання;
- висока ліквідність, що означає достатність активів для покриття залучених пасивів;
- висока рентабельність, тобто значний рівень прибутковості, що забезпечує фінансовий розвиток і стабільне функціонування компанії.

Однією із важливих характеристик фінансової стійкості страховика являється саме його платоспроможність. Вважається, що платоспроможність є певним проявом фінансової надійності страхової компанії, адже вказує саме на її спроможність виконати існуючі зобов'язання в будь-який момент.

Н.В. Ткаченко виокремлює три взаємопов'язані ознаки фінансової стійкості страхових компаній, а саме: надійність, платоспроможність та ліквідність, котрі можуть мати вплив на формування рівня довіри до страхової компанії й одночасно є підґрунтям для визначення рівня її фінансової стійкості [12, с. 25]. Ліквідність являється ключовим чинником платоспроможності, що є найбільш суттєвим критерієм надійності страховика [12, с. 25]. Сам термін «ліквідність» щодо страхової компанії дослідниця визначає наступним чином: «здатність забезпечувати своєчасне трансформування активів у гроші для виконання з мінімальними затратами зобов'язань, які виникають. При цьому, потрібно враховувати, що в основі можливості такого трансформування лежить узгодженість руху активів і пасивів страхової компанії, їх висока якість, що, в свою чергу, дозволяє страховику забезпечувати, в межах певного терміну, відповідність зобов'язань і джерел їх покриття» [12, с. 15]. А щодо поняття «платоспроможність», то дослідниця трактує його як «здатність страхової компанії виконувати свої зобов'язання на конкретну дату» [12, с. 15].

Якщо страхова компанія має достатній рівень ліквідності, то вона здатна без затримок виконувати свої зобов'язання. Недостатня ліквідність, навпаки, може зумовити дефіцит грошових коштів, який доводиться покривати за рахунок додаткових витрат, що врешті призводить до зниження прибутковості страхової компанії. У критичних випадках нестача ліквідних активів може призвести до неплатоспроможності страхової компанії. Водночас надмірна ліквідність, що є наслідком неефективного фінансового управління, також негативно впливає на діяльність страхової компанії та свідчить про її неспроможність оптимально розподіляти вільні фінансові ресурси. Це може знижувати рентабельність страхової діяльності, а інколи навіть спричиняти збитки для компанії. Таким чином, платоспроможність страховика визначається також й вимогами до ліквідності активів тією мірою, якою це потрібно для забезпечення виконання зобов'язань, передусім страхових [12, с. 16].

Фінансова стійкість охоплює цілий комплекс взаємопов'язаних елементів, серед яких варто виділити такі:

- капітал, як основа платоспроможності та фінансової незалежності;
- страхові резерви, призначені для покриття майбутніх страхових виплат;
- структура та якість активів, зокрема їхня ліквідність;
- страховий портфель, що забезпечує узгодженість ризиків та доходів;
- перестраховий захист, що дозволяє зменшити імовірність великих збитків;
- ефективність інвестиційної діяльності, що впливає на фінансовий результат компанії.

Щодо класифікації фінансової стійкості страхової компанії, то найчастіше застосовується її розмежування за рівнем забезпечення виконання зобов'язань, де розрізняють такі типи фінансової стійкості [13, с. 37]:

1. Абсолютна фінансова стійкість – характеризується повним забезпеченням виконання зобов'язань власними коштами та високоліквідними активами; компанія здатна виконувати зобов'язання без залучення зовнішніх

ресурсів, тобто не залежить від банківських позичок, має абсолютну ліквідність й при цьому забезпечено поточну та майбутню платоспроможність.

2. Нормальна фінансова стійкість – страховик має достатній рівень власного капіталу, сформовані резерви та ліквідні активи для виконання зобов'язань, допускається помірне використання позикових ресурсів та механізмів перестраховування.

3. Нестійкий фінансовий стан – спостерігаються диспропорції між активами та зобов'язаннями, компанія змушена залучати зовнішні джерела та активізувати перестраховальні механізми.

4. Кризовий фінансовий стан – компанія не має можливості виконувати свої зобов'язання, а тому існує ризик банкрутства.

Отже, перший та другий типи фінансової стійкості характеризують нормальний фінансовий стан страхової компанії, а третій та четвертий – нестійкий чи кризовий стан. Платоспроможність є зовнішнім виявом фінансової стійкості й, в свою чергу, має залежність від рівня ліквідності активів компанії.

Крім того, за часом проведення оцінки розрізняють такі типи фінансової стійкості [14, с. 26]:

- поточна фінансова стійкість, яка характеризує здатність страховика виконувати свої зобов'язання у короткостроковому періоді;

- перспективна фінансова стійкість, що відображає можливості забезпечення стабільного фінансового стану у довгостроковому періоді з урахуванням прогнозних показників діяльності;

- бажана фінансова стійкість, яка визначає цільовий рівень фінансової стійкості, якого прагне досягнути страховик, виходячи із стратегічних завдань розвитку, конкурентної позиції на ринку та планових фінансових результатів.

За характером прояву у часі виділяють постійну та тимчасову фінансову стійкість. Постійна фінансова стійкість компанії характерна для певного періоду її діяльності й пов'язана з впливом постійних чинників, які можливо спрогнозувати. Водночас тимчасова фінансова стійкість має перманентний

характер й проявляється тільки на деяких етапах проведення фінансово-господарської операції [14, с. 28].

Сучасний підхід до розуміння фінансової стійкості страхової компанії можна визначити як інтегральну економічну характеристику, що відображає: здатність компанії ефективно управляти ризиками та мінімізувати ймовірність фінансових збитків; стійкість до зовнішніх шоків, зокрема економічних; наявність достатнього рівня капіталу і резервів для забезпечення виконання страхових зобов'язань у будь-яких умовах; ефективність використання фінансових ресурсів задля забезпечення прибутковості та розвитку компанії.

Таким чином, економічний зміст фінансової стійкості страхової компанії полягає у забезпеченні її здатності виконувати прийняті зобов'язання за будь-яких умов функціонування ринку, підтримувати належний рівень фінансових показників, протидіяти ризикам і забезпечувати довгостроковий розвиток. Крім того, фінансова стійкість страхової компанії виступає ключовим чинником формування довіри страхувальників, стабільності страхового ринку та його сталого розвитку.

1.2 Фактори впливу на фінансову стійкість страхової компанії

В умовах глобалізації та активних процесів інтеграції фінансова стійкість страхових компаній стає одним із пріоритетних напрямів усієї економічної політики держави, адже від цього залежать як макроекономічна стабільність, так й в цілому економічний розвиток країни. В Україні, з огляду на сучасні реалії, значно підвищуються вимоги щодо забезпечення фінансової стійкості страхової компанії [15, с. 288].

Фінансова стійкість страховика являється одним із важливих елементів його фінансового становища. Вона показує спроможність страхової компанії бути платоспроможною упродовж досить тривалого періоду часу, зокрема й за умови впливу різноманітних несприятливих факторів зовнішнього та внутрішнього середовища [16, с. 287].

Фінансова стійкість страхової компанії визначається впливом ряду факторів, які можуть бути класифіковані за різними ознаками (рис. 1.2).

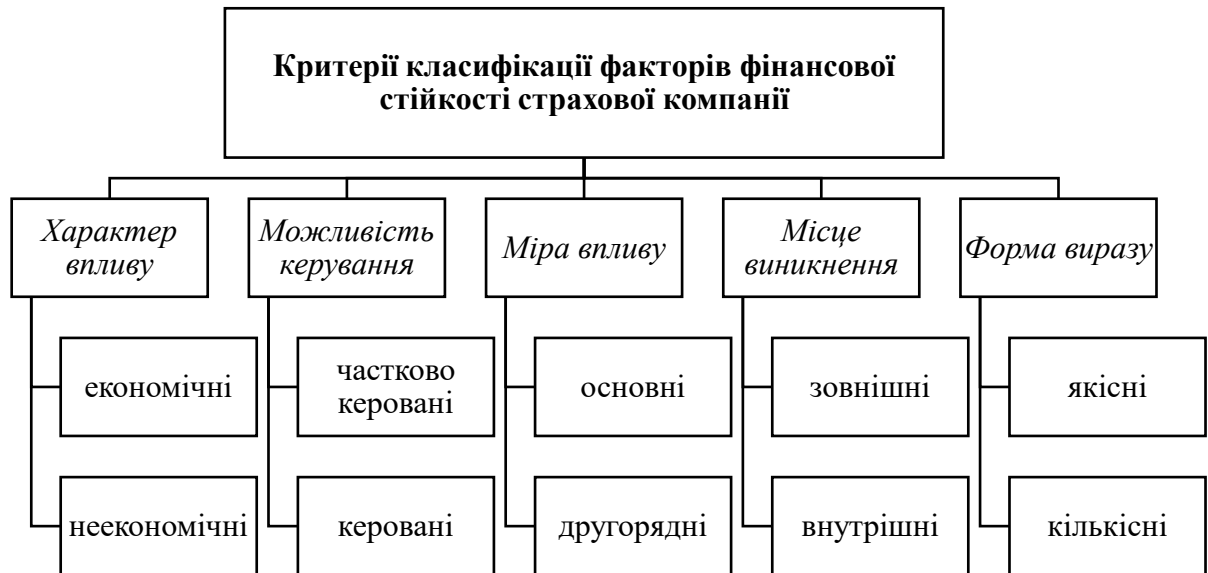

Рис. 1.2 Критерії класифікації факторів фінансової стійкості страхової компанії

Джерело: складено автором на основі [17, с. 7]

Найбільш поширеною є практика поділу факторів, які впливають на рівень фінансової стійкості страховика, на дві основні групи, а саме: зовнішні та внутрішні (рис. 1.3). Подібна класифікація є найдоцільнішою з позиції управління фінансовою стійкістю страхової компанії, оскільки дає змогу своєчасно реагувати на зовнішні чинники шляхом формування відповідних внутрішніх змін. Це забезпечує рівновагу між зовнішнім і внутрішнім фінансовим середовищем компанії.

Зовнішні фактори формуються під впливом обставин зовнішнього середовища та ніяким чином не залежать від діяльності страхової компанії. В сучасних умовах економічної нестабільності їхня оцінка набуває особливої ваги, оскільки навіть незначні зміни одного з цих факторів одразу позначаються на фінансовому становищі страхової компанії [17, с. 7].

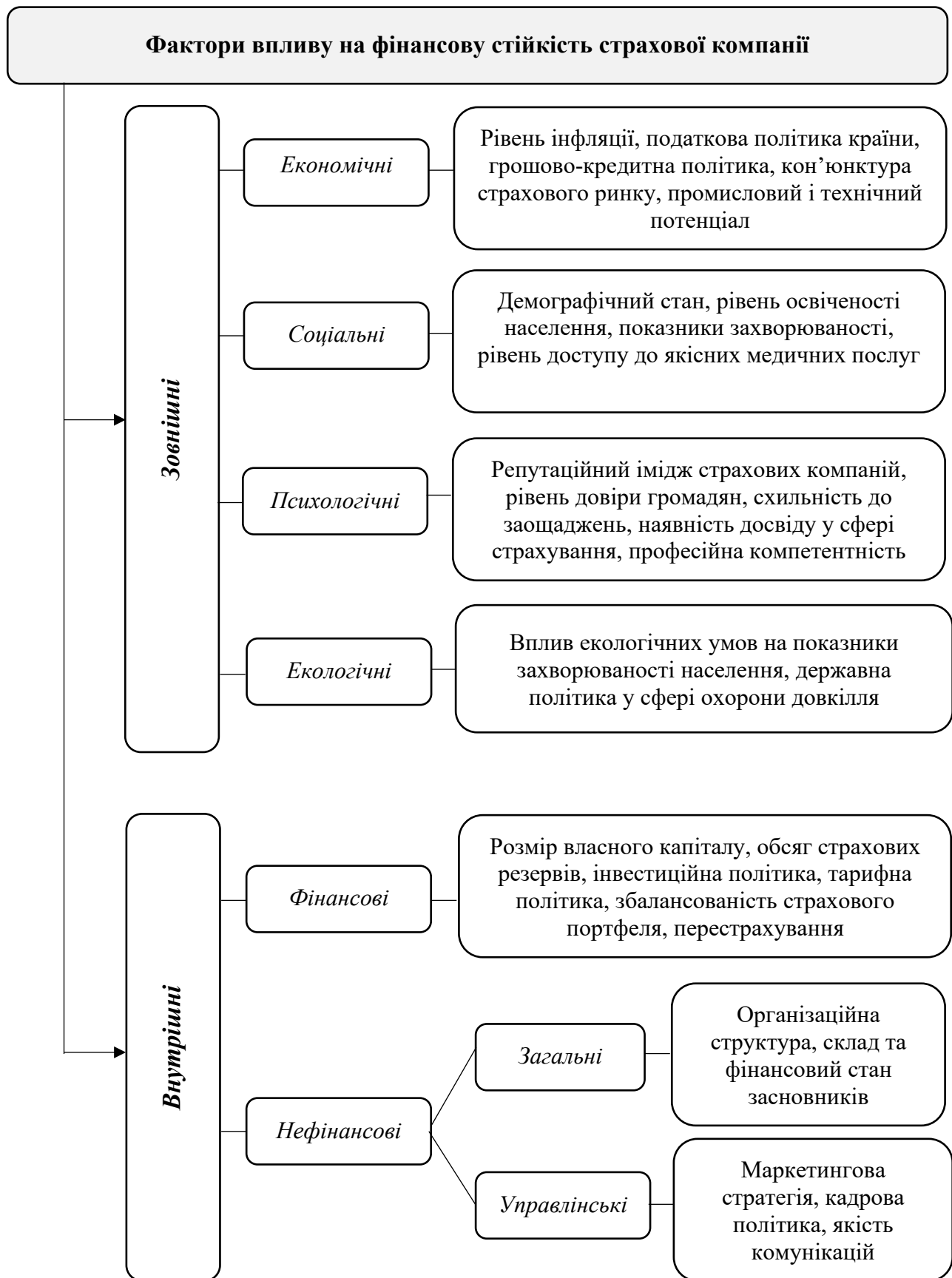

Рис. 1.3 Фактори впливу на фінансову стійкість страхової компанії

Джерело: складено автором на основі [15, 17, 18, 19]

Отже, на фінансову стійкість страхової компанії чинять вплив низка внутрішніх (компанія може впливати на них й відповідно управляти) та зовнішніх факторів (викликані зовнішнім середовищем і компанія не може чинити вплив, однак вона має їх урахувувати) [20, с. 290].

При розробці стратегії розвитку страхової компанії та підтримки належного рівня її фінансової стійкості важливого значення набуває врахування макроекономічних факторів, що визначають умови для страхової діяльності. До таких чинників належать, передусім, загальна динаміка та характер циклічних коливань на ринку, які можуть проявлятися у зміні попиту на страхові послуги, обсягах страхових премій тощо.

Важливу роль також відіграють демографічні, економічні та національно-культурні чинники, що формують поведінкові моделі споживачів страхових послуг і рівень розвитку страхової культури в суспільстві. Зміни у віковій структурі населення, рівні доходів громадян, соціально-економічних пріоритетах або довірі до страхових компаній можуть досить суттєво впливати на попит на окремі види страхування та відповідно на результативність діяльності страховиків. Крім того, велике значення має й рівень концентрації капіталу як на ринку фінансових послуг загалом, так і безпосередньо на страховому ринку. Тому страховій компанії слід здійснювати постійну оцінку наведених факторів задля здійснення ефективної діяльності. Рушійною силою в розробці й реалізації стратегії страхової діяльності виступають суб'єкти страхової системи: держава, страховики, страхувальники та ін. [21, с. 237].

Зовнішні та внутрішні фактори дуже тісно взаємопов'язані між собою. Відповідно зміна одних може спричинити зміну інших чинників, а тому їхній вплив на фінансову стійкість страхової компанії є взаємообумовленим. Так, страхові тарифи формуються під впливом як зовнішніх факторів (кон'юнктура ринку, ступінь ризику тощо), так і внутрішніх (збалансованість страхового портфеля, ефективність інвестиційної політики і т.д.) [20, с. 290].

Аналіз фінансової стійкості страхової компанії здійснюється в розрізі таких елементів: власний капітал, тарифна політика, збалансованість страхового

портфеля та страхові резерви, інвестиційна політика, перестраховування. Вплив зазначених елементів на фінансову стійкість страхової компанії подано на рисунку 1.4.

Фінансова стійкість страхової компанії
<i>Власний капітал страхової компанії</i>
• гарантія забезпечення фінансової стійкості страхової компанії; • джерело для інвестиційної діяльності страховика.
<i>Достатність обсягу страхових резервів</i>
• є джерелом відшкодування втрат страхової компанії за конкретним видом ризику в майбутньому; • забезпечують отримання інвестиційного прибутку, виконуючи функцію джерела інвестицій; • забезпечують розподіл відповідальності страхової компанії відповідно до видів ризиків та часу настання страхових випадків.
<i>Ефективна інвестиційна політика</i>
• перекриває збитки страхової компанії від операційної діяльності за рахунок інвестиційного прибутку, підвищуючи платоспроможність страховика; • дає змогу зменшити розмір страхових тарифів і тим самим підвищити конкурентоздатність страховика на страховому ринку.
<i>Урівноважена тарифна політика</i>
• дозволяє сформувати достатній обсяг страхового фонду за видом страхування; • дає змогу прогнозувати обсяг страхових виплат страховика, що забезпечує його беззбитковість і стабільність діяльності.
<i>Збалансованість страхового портфеля</i>
• забезпечує здійснення відбору й оцінки ризиків, що приймаються на страхування та вже містяться в портфелі; здійснення аналізу страхових операцій на основі отриманих якісних показників; • забезпечує балансування між договорами, що закінчилися, та тими, що укладаються; оптимальне співвідношення між доходом страхової компанії та ризиком портфеля.
<i>Здійснення операцій перестраховування</i>
• забезпечує зменшення відповідальності страхової компанії в межах значних за обсягами ризиків; зменшення нетто-тарифу за конкретними ризиками за рахунок розподілу відповідальності з перестраховиком; • виконуючи функцію перестраховика, страхова компанія має змогу залучити відсутні в її портфелі ризики та управляти терміном чинних договорів, тим самим забезпечувати збалансованість страхового портфеля; • забезпечує додатковий дохід для страховика, проводячи активну політику перестраховування за рахунок наявних інвестиційних ресурсів і розміщення активів страхової компанії у вигляді прав-вимог до перестраховиків.

Рис. 1.4 Елементи впливу на фінансову стійкість страхової компанії

Джерело: складено автором на основі [3, с. 152]

Процес формування статутного капіталу страхової компанії значною мірою визначається вимогами національного законодавства, зокрема щодо мінімального його розміру. Така регламентація процесу формування власного капіталу з боку держави зумовлена тим, що інститути страхування виконують важливу соціально-економічну функцію – забезпечують страховий захист та сприяють стабілізації економіки у періоди економічної нестабільності [3, с. 151].

Власний капітал страхової компанії слугує певною гарантією її фінансової стійкості, зокрема коли обсяг страхових премій є недостатнім або ж відсутній прибуток від здійснення інвестиційної діяльності.

Важливою передумовою забезпечення фінансової стійкості страхової компанії є застосування дієвих методів формування страхових резервів. Водночас ефективне управління страховими резервами дає змогу страховику забезпечити додатковий дохід та відповідно підвищити платоспроможність [22].

Специфічна діяльність страхових компаній полягає в накопиченні тимчасово вільних грошових коштів страхувальників, що впливає на інвестиційну діяльність страхових компаній й робить її важливим компонентом страхової справи. Джерелом інвестиційних ресурсів страховика є власні та залучені ресурси. Завдяки формуванню та реалізації ефективної інвестиційної стратегії страхова компанія може отримувати додатковий прибуток, поліпшувати ситуацію з платоспроможністю, що позитивно впливатиме на фінансову стійкість.

Окрім того, важливим чинником забезпечення фінансової стійкості є ефективна тарифна політика. Правильне обґрунтування страхового тарифу є надзвичайно важливим аспектом для успішної діяльності страхової компанії особливо в умовах сьогодення. Застосування некоректної методики розрахунку страхових тарифів може призвести до втрати конкурентних переваг компанії у разі завищення тарифу, а також зростання імовірності банкрутства при його зниженні. У разі здійснення розрахунків адекватної тарифної ставки страховою компанією забезпечується формування фондів страхових виплат та фінансується уся діяльність страхової компанії [3, с. 154].

Адекватний розрахунок тарифних ставок за договорами страхування забезпечує досягнення одного з показників забезпечення фінансової стійкості страхової компанії, а саме збалансованості страхового портфеля. Страховий портфель є індикатором ефективності діяльності страхової компанії та відображає якість страхових зобов'язань. Водночас обсяг страхових зобов'язань визначає майбутній фінансовий стан і темпи розвитку страховика. Тому питання щодо управління та подальшої оптимізації страхового портфеля належить до пріоритетних для кожної страхової компанії.

Одним із важливих механізмів забезпечення фінансової стійкості страхової компанії є перестраховування. Завдяки перестраховуванню ризику розподіляються між кількома перестраховиками як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Крім того, перестраховування надає можливість розширювати власну страхову діяльність за рахунок підтримки перестраховиків. Тому при виході на нові ринки страхування компанія зазвичай активно використовує перестраховування, що дозволяє їй набувати необхідного досвіду без значних фінансових ризиків [22].

Отже, елементи впливу на фінансову стійкість страхової компанії є взаємозалежними та знаходяться у тісному взаємозв'язку. Відповідно це в комплексі створює гарантії виконання страховиком своїх зобов'язань перед страхувальниками щодо надання страхового захисту [3, с. 156].

Підсумовуючи, варто зазначити, що фінансова стійкість страхової компанії знаходиться під впливом ряду різноманітних факторів. Відповідно її забезпечення потребує системного моніторингу зовнішнього середовища, оптимізації бізнес-процесів та впровадження стратегічного підходу до управління фінансовими ризиками. Крім того, в умовах економічної нестабільності значущість зовнішніх факторів істотно зростає, що вимагає від страхової компанії застосування адаптивних та антикризових підходів до забезпечення фінансової стійкості.

1.3 Методичні підходи до аналізу фінансової стійкості страхової компанії

В сучасних умовах господарювання діяльність будь-якої страхової компанії значною мірою залежить від впливу факторів зовнішнього середовища, які можуть створювати серйозні загрози та негативно впливати на результати її діяльності. Тому страховики повинні не лише систематично здійснювати моніторинг зовнішнього середовища, але й оперативно проводити внутрішні зміни, які забезпечать адаптацію до нових умов функціонування та мінімізують потенційні ризики.

Одним з важливих елементів стабільного функціонування страхової компанії є її задовільний фінансовий стан. Тому слід постійно контролювати показники фінансового стану й у разі потреби приймати оперативно рішення, якщо спостерігається їхнє погіршення. Саме фінансова стійкість, що є однією зі складових елементів фінансового стану, являється показником ефективності управління діяльністю компанії та дозволяє оцінити здатність протидіяти негативним чинникам [23, с. 153].

Фінансова стійкість страхових компаній є важливою передумовою їхнього функціонування в сучасних економічних умовах, фактором забезпечення страхового захисту та підтримки добробуту населення, повного та вчасного виконання страхових зобов'язань, а також сприяє ефективному функціонуванню страховика в перспективі [24, с. 145].

Базуючись на характерних особливостях діяльності страхових компаній розрізняють дві сторони з яких можна оцінити фінансову стійкість страховика, а саме:

- «– фінансова стійкість страхової компанії як юридичної особи, що займається господарською діяльністю з надання послуг;
- фінансова стійкість страхової компанії за вимогами, що ставляться до страхових компаній як до суб'єктів фінансового ринку» [25].

«Фінансова стійкість страхової компанії як юридичної особи полягає у ефективному співвідношенні власного та позикового капіталу в структурі фінансових ресурсів страхової компанії, що може забезпечити необхідний рівень платоспроможності й ліквідності.

Фінансова стійкість страхової компанії за вимогами, що ставляться до страхових компаній як до суб'єктів фінансового ринку полягає у формуванні такої структури фінансових ресурсів страхової компанії, яка б забезпечила створення відповідного співвідношення нормативного і фактичного запасів платоспроможності, необхідних резервів, статутного капіталу та слідування іншим вимогам законодавства, що ставляться до цього виду діяльності» [25].

Здійснення аналізу фінансової стійкості страхової компанії уможливорює оцінити її стан й детермінувати можливості щодо протидії негативним впливам. В сучасній практиці виокремлюють різні способи проведення оцінки рівня фінансової стійкості страхової компанії (рис. 1.5).

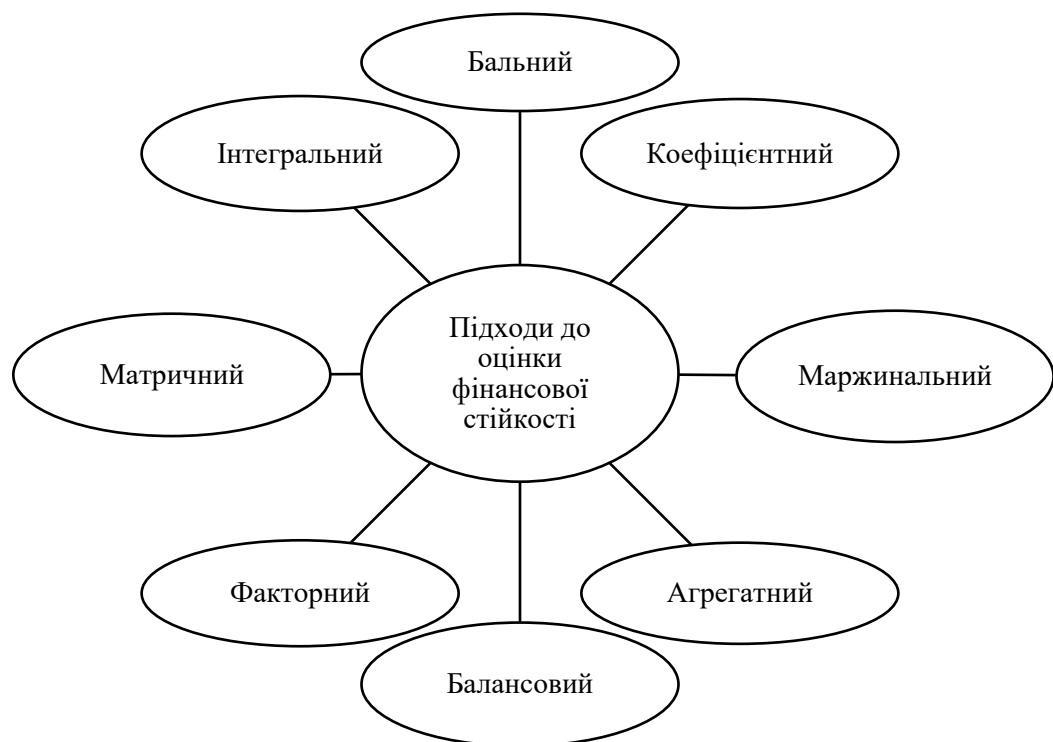

Рис. 1.5 Сучасні способи визначення рівня фінансової стійкості компанії

Джерело: [23, с. 154]

Агрегатний метод оцінки фінансової стійкості компанії полягає в здійсненні аналізу абсолютних показників, що дозволяє оцінити ефективність управлінських дій компанії стосовно джерел формування запасів.

Досить поширеним на практиці є коефіцієнтний підхід оцінки фінансової стійкості, який реалізується через розрахунок відносних показників на основі визначених алгоритмів з подальшою їх інтерпретацією за чіткими критеріями. Інформаційною базою слугує фінансова звітність компанії. Розрахунок цих показників досить просто автоматизувати, що значно розширює можливості для проведення моніторингу рівня фінансової стійкості компанії [23, с. 156].

При оцінці фінансової стійкості страховика можуть використовуватися такі групи кількісних показників діяльності страхової компанії:

- «– показники ліквідності та платоспроможності;
- показники збитковості;
- показники ефективності діяльності;
- показники капіталізації;
- показники перестрахування;
- показники диверсифікації страхового портфеля» [26].

За маржинального підходу до оцінки фінансової стійкості компанії проводиться розрахунок показника маржинального доходу й визначається запас фінансової стійкості.

Бальний підхід до оцінювання фінансової стійкості проводиться на основі сформованої бальної оцінки. «Бальний метод оцінки фінансової стійкості ґрунтується на визначенні фактичних значень певного набору відносних показників та наявності шкали оцінювання в балах інтервальних значень даних показників. Залежно від величини фактичного значення показника фінансової стійкості йому присвоюється певна величина балів на підставі інтервальної шкали і таким чином, додавши бали, можна визначити інтегральне значення показника фінансової стійкості» [23, с.157].

Інтегральний підхід до оцінки фінансового стану компанії здійснюється через застосування інтегрального показника, який ураховує абсолютні значення певних показників. Розрахунок відбувається за формулою:

$$I = \sum_{i=1}^n (w_i * p_i) \quad (1.1)$$

де n – кількість фінансових показників, які були обрані для проведення узагальненої оцінки фінансової стійкості;

p_i – стандартне значення фінансового показника;

w_i – вага фінансового коефіцієнта [23, с. 157].

Стандартизація обраних показників проводиться шляхом ділення фактичних показників на стандартне значення, тобто:

$$p_i = \frac{x_i}{a_i} \quad (1.2)$$

де x_i – фактичне значення фінансового показника;

a_i – стандартне значення фінансового показника [23, с.157].

Методика оцінювання фінансової стійкості компанії та здійснення інтегральної оцінки передбачає такі етапи:

- «– визначення ключових напрямків оцінки;
- вибір основних фінансових коефіцієнтів за кожним з напрямків;
- розрахунок для кожного із коефіцієнтів нормативного значення;
- визначення ваги окремих коефіцієнтів;
- формування узагальнюючих показників;
- розробка інтегральної оцінки фінансової стійкості компанії» [23, с. 157].

Факторний підхід ґрунтується на застосуванні методів елімінування, а саме: ланцюгових підстановок, абсолютних та відносних різниць тощо. Такий аналіз передбачає побудову послідовності взаємопов'язаних показників, на основі яких можна оцінити фінансовий стан і фінансову стійкість страховика.

Балансовий підхід до оцінювання фінансової стійкості компанії полягає у використанні балансової моделі. За цим підходом проводиться оцінка ступеню покриття запасів та основних засобів джерелами фінансових ресурсів.

Одним з ефективних інструментів оцінювання фінансової стійкості компанії є матричний підхід, який ґрунтується на матричній моделі, що узагальнено показує результати роботи компанії, надає якісну характеристику результативності діяльності й вказує на те, яким чином це було досягнуто. Матрична модель являє собою прямокутну таблицю, що слугує зручним та водночас наочним інструментом для відображення різних, але разом з тим взаємопов'язаних економічних показників. Її побудова базується на даних бухгалтерського балансу компанії. По горизонталі матриці розміщуються статті активу, а по вертикалі – статті пасиву [23, с. 157].

Отже, аналіз фінансової стійкості страхової компанії може здійснений шляхом розрахунку абсолютних та відносних показників. Абсолютні показники фінансової стійкості характеризують міру забезпеченості запасів джерелами їх фінансування. Співвідношення окремих запасів та джерел їхнього фінансування дозволяє охарактеризувати тип фінансової стійкості [27, с. 457].

З метою характеристики наявності джерел фінансування запасів виокремлюють три основні показники (табл. 1.2). Показникам наявності джерел фінансування запасів відповідають показники забезпеченості запасів джерел їх фінансування (рис. 1.6).

Таблиця 1.2

Абсолютні показники фінансової стійкості

№	Показник	Формула для розрахунку	Характеристика
1.	Наявність власних коштів (В)	$V = \text{ф.№ 1 р.1495} + \text{р.1520} + \text{р.1525} - \text{р.1095}$	Визначається як різниця між власним капіталом та необоротними активами компанії
2.	Наявність власних та довгострокових коштів (робочий капітал) (ВД)	$ВД = \text{ф.№ 1 р.1495} + \text{р.1520} + \text{р.1500} + \text{р.1510} + \text{р.1515} + \text{р.1665} - \text{р.1095}$	Визначається збільшенням показника наявності власних коштів на суму довгострокових зобов'язань
3.	Наявність загальних коштів (ЗК)	$ЗК = \text{ф.№ 1 р.1495} + \text{р.1520} + \text{р.1500} + \text{р.1510} + \text{р.1515} + \text{р.1665} + \text{р.1600} - \text{р.1095}$	Визначається збільшенням показника наявності власних та довгострокових коштів на суму короткострокових кредитів

Джерело: [27, с. 458]

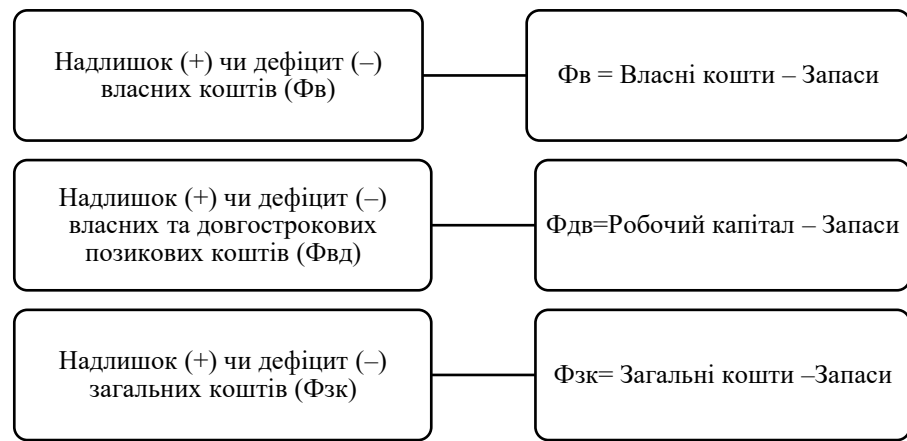

Рис. 1.6 Показники забезпечення запасів джерелами фінансування

Джерело: [27, с. 458]

Як уже зазначалося у підрозділі 1.1, виділяють чотири типи фінансової стійкості для характеристики фінансового стану страхової компанії: абсолютна, нормальна, нестійкий та кризовий стан. У таблиці 1.3 наведено показники за типами фінансової стійкості.

Таблиця 1.3

Показники за типами фінансової стійкості

Показник	Тип фінансової стійкості			
	Абсолютна стійкість	Нормальна стійкість	Нестійкий стан	Кризовий стан
$\Phi_v = B - 3п$	$\Phi_v \geq 0$	$\Phi_v < 0$	$\Phi_v < 0$	$\Phi_v < 0$
$\Phi_{vd} = BД - 3п$	$\Phi_{vd} \geq 0$	$\Phi_{vd} \geq 0$	$\Phi_{vd} < 0$	$\Phi_{vd} < 0$
$\Phi_{zk} = ЗК - 3п$	$\Phi_{zk} \geq 0$	$\Phi_{zk} \geq 0$	$\Phi_{zk} \geq 0$	$\Phi_{zk} < 0$

Джерело: [27, с. 459]

Після здійснення аналізу абсолютних показників фінансової стійкості розраховують відносні коефіцієнти, до яких зокрема можна віднести наступні:

- «– коефіцієнт співвідношення позичених і власних коштів;
- коефіцієнт автономії;
- коефіцієнт концентрації залученого капіталу;
- коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів;
- коефіцієнт фінансового левериджу
- коефіцієнт покриття запасів» [28, с. 174].

Методика розрахунку показників фінансової стійкості компанії наведена в Додатку А.

Також усі показники, що характеризують фінансову стійкість страховика згруповують у такі три групи: 1) показники, що характеризують склад та структуру активів страховика та зв'язок між активами та зобов'язаннями; 2) показники ефективності страхової діяльності; 3) показники дохідності та рентабельності (Додаток Б) [11, с. 308].

Задля стандартизації процедур проведення аналізу фінансової стійкості страховиків в Україні регулятором було затверджено Рекомендації щодо аналізу діяльності страховиків, які ґрунтуються на тестах раннього попередження [29].

Тести раннього попередження, що містять розрахунок показників, групуються в аналітичні таблиці й дозволяють здійснити оцінку фінансового стану конкретного страховика [30, с. 390]. Показники тестів раннього попередження та методи їхнього розрахунку представлено в Додатку В. Діапазон (шкала) значень показників тестів раннього попередження для аналізу фінансових коефіцієнтів наведено в Додатку Г.

Проведений аналіз тестів раннього попередження дозволяє визначити фінансову стійкість страхової компанії на основі отриманих оцінок:

- «1» (стійка) – фінансові показники на високому рівні;
- «2» (задовільна) – відсутні серйозні проблеми із фінансовою стійкістю, фінансові показники знаходяться на середньому рівні;
- «3» (гранична) – фінансовий стан викликає занепокоєння, фінансові показники знаходяться на рівні значно нижчому за середній;
- «4» (незадовільна) – дуже нестабільний фінансовий стан.

Тести раннього попередження є доволі простим інструментом для оцінки фінансового стану страхової компанії. Така методика надає огляд фінансовій стійкості страховика, що дозволяє робити висновки про його діяльність.

Таким чином, страхові компанії можуть використовувати різні методи аналізу фінансової стійкості. Водночас їхнє поєднання уможливить забезпечити комплексне дослідження фінансової стійкості страховика. Отримані результати зможуть забезпечити менеджмент інформацією для прийняття управлінських рішень щодо поліпшення фінансового стану та показників діяльності компанії.

Висновки до розділу 1

У результаті проведеного дослідження визначено, що фінансова стійкість відображає здатність страховика забезпечувати виконання своїх зобов'язань за договорами страхування в умовах впливу несприятливих чинників та змін економічного середовища, що досягається завдяки оптимальній структурі капіталу, достатності страхових резервів та ефективному фінансовому управлінні. Фінансова стійкість виступає базовим індикатором стабільності діяльності страхової компанії, гарантує захист страхувальників від ризику неплатоспроможності та визначає рівень довіри до страховика загалом.

Систематизовано фактори впливу на фінансову стійкість страхової компанії. Визначено, що в найбільш узагальненому вигляді їх прийнято поділяти на зовнішні та внутрішні. До внутрішніх факторів віднесено якість управління капіталом та страховими резервами, інвестиційну політику, тарифну політику, структуру страхового портфеля, перестраховальну діяльність. Зовнішні фактори охоплюють макроекономічні умови, стан фінансового ринку, конкуренцію на страховому ринку, рівень інфляції, державне регулювання тощо. Відзначено, що в умовах економічної нестабільності значущість зовнішніх факторів істотно зростає, що вимагає адаптивних та антикризових підходів до забезпечення фінансової стійкості.

Досліджено методичні підходи до аналізу фінансової стійкості страхової компанії. Розглянуто традиційні методи фінансового аналізу та специфічні методики, передбачені нормативними вимогами регулятора. Встановлено, що отримані результати такої оцінки сприяють прийняттю управлінських рішень щодо поліпшення фінансового стану та показників діяльності компанії.

Таким чином, результати проведеного дослідження теоретичних засад фінансової стійкості страхової компанії дозволяють стверджувати, що її забезпечення є багатовимірним процесом, який потребує поєднання ефективного внутрішнього фінансового менеджменту, врахування впливу зовнішніх факторів та використання сучасних методичних підходів до аналізу.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

2.1 Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «СК «Арсенал Страхування»

Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «Арсенал Страхування» (далі – ПрАТ «СК «Арсенал Страхування») – це non-life страхова компанія зі 100% українським капіталом, яка посідає вагоме місце на ринку ризикового страхування України. Страхова компанія демонструє позитивну динаміку розвитку, що підтверджується високими результатами діяльності. Так, за підсумками 2024 року страхова компанія «Арсенал Страхування» увійшли до ТОП-6 за валовими преміями серед усіх non-life страховиків України [31].

Страхова компанія розпочала свою діяльність у 2005 році. Спочатку мала назву «Арсенал Дніпро», а в 2012 році компанія назву змінила на «Арсенал Страхування». Страхова компанія доволі успішно розвивається і функціонує на страховому ринку України, має чинну ліцензію Національного банку України на здійснення страхової діяльності.

Проведення страхової діяльності, перестрахування, фінансової діяльності, яка пов'язана з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням є основною метою діяльності ПрАТ «СК «Арсенал Страхування».

Страхова компанія послідовно зміцнює свою репутацію як надійного клієнтоорієнтованого страховика, який створює умови для забезпечення високого рівня обслуговування, оперативної комунікації та прозорості.

Цінностями страхової компанії «Арсенал Страхування» є:

- інновації – компанія інвестує в ІТ, щоб однією з перших запроваджувати високотехнологічні продукти та новітні сервіси;
- турбота про майбутнє – компанія віддає перевагу екологічним продуктам та сервісам, виявляючи турботу про навколишнє середовище й допомагає українській нації стати сильнішою;

– чесність – в страховій компанії запроваджено прозорі процеси, а діяльність та її результати є публічними [32].

ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» є членом Моторного (транспортного) страхового бюро України (МТСБУ), Національної Асоціації Страховиків України (НАСУ), Українського об'єднання лізингодавців (УОЛ) та Ліги страхових організацій України (ЛСОУ).

Основна діяльність ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» полягає у наданні страхових послуг фізичним та юридичним особам із використанням існуючих та розробленням нових видів страхування згідно чинного законодавства України. Регулює відносини у сфері страхування Закон України «Про страхування» [33].

Страхова компанія «Арсенал Страхування» надає широкий спектр страхових послуг, основні з яких представлені на рис. 2.1.

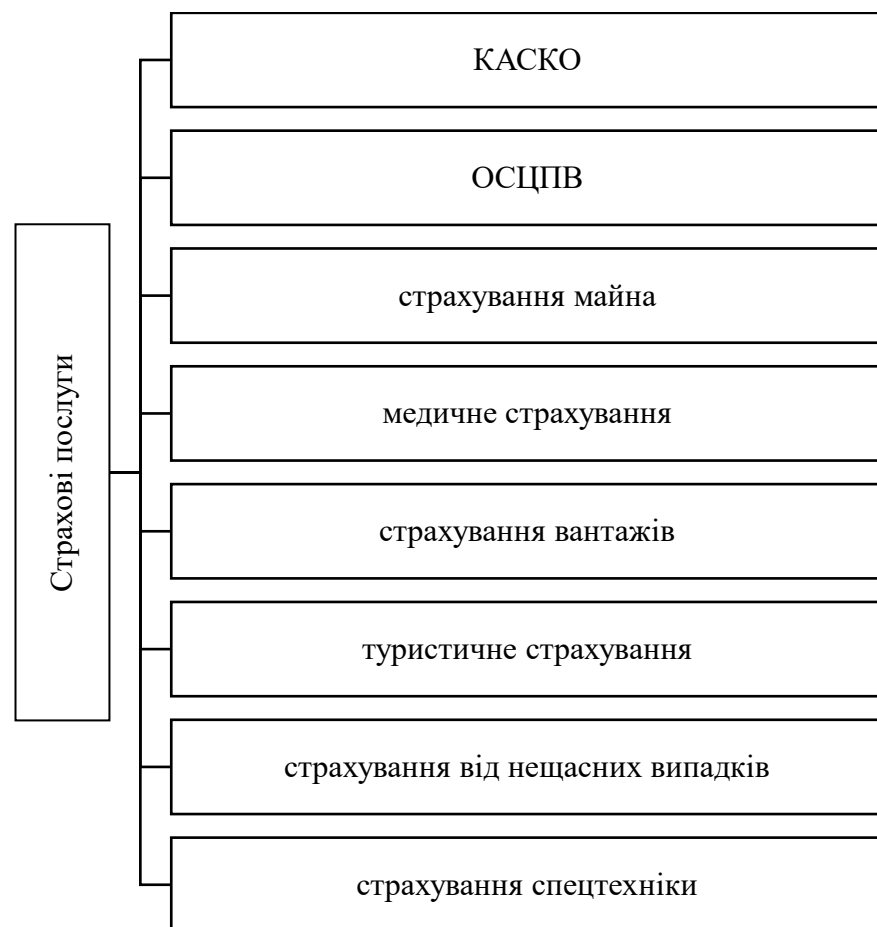

Рис. 2.1 Основні страхові послуги, що надаються СК «Арсенал Страхування»

Джерело: складено автором на основі [32]

Органами управління ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» є:

- Загальні Збори, які складаються з акціонерів компанії;
- Наглядова рада, у кількості трьох осіб, яку очолює Голова Наглядової Ради;
- Правління, яке складається з чотирьох членів Правління, на чолі з Головою Правління.

Чисельність штатних працівників в страховій компанії становила станом на 31 грудня 2020 року – 505 чол., на 31 грудня 2021 року – 509 чол., на 31 грудня 2022 року – 434 чол., на 31 грудня 2023 року – 431 чол., на 31 грудня 2024 року – 459 чол. [31].

Кадрова політика страхової компанії представляє основні напрямки та підходи до управління персоналом для реалізації місії ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» та визначених менеджментом стратегічних цілей.

«Успіх реалізації кадрової політики переважно залежить від визнання на всіх рівнях управління компанії високої економічної значимості кожного співробітника як важливої складової її стратегічного й тактичного потенціалу. Навчання та підвищення кваліфікації персоналу компанії є обов’язковим задля забезпечення ефективної роботи, підвищення конкурентоспроможності та досягнення стратегічних цілей компанії» [31].

Страхова компанія має 24 структурні підрозділи по областях України. Структурні підрозділи не являються самостійними юридичними особами та функціонують у відповідності до Положень, які затверджені Наглядовою радою. В страховій компанії бухгалтерський облік проводиться в єдиній обліковій системі на рівні Головного офісу страхової компанії.

Загальний обсяг страхових премій ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2024 рік склав 3156,7 млн грн. Збільшення обсягу страхових премій порівняно з 2023 роком становить 36%. За 3 квартали 2025 року страхова компанія продемонструвала суттєвий приріст у преміях, зібравши 3,45 млрд грн, що на 10% більше, ніж за 2024 рік, та на 60% більше, ніж за 9 місяців 2024 року [31].

Динаміку страхових премій ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2020–2024 рр. представлено на рис. 2.2.

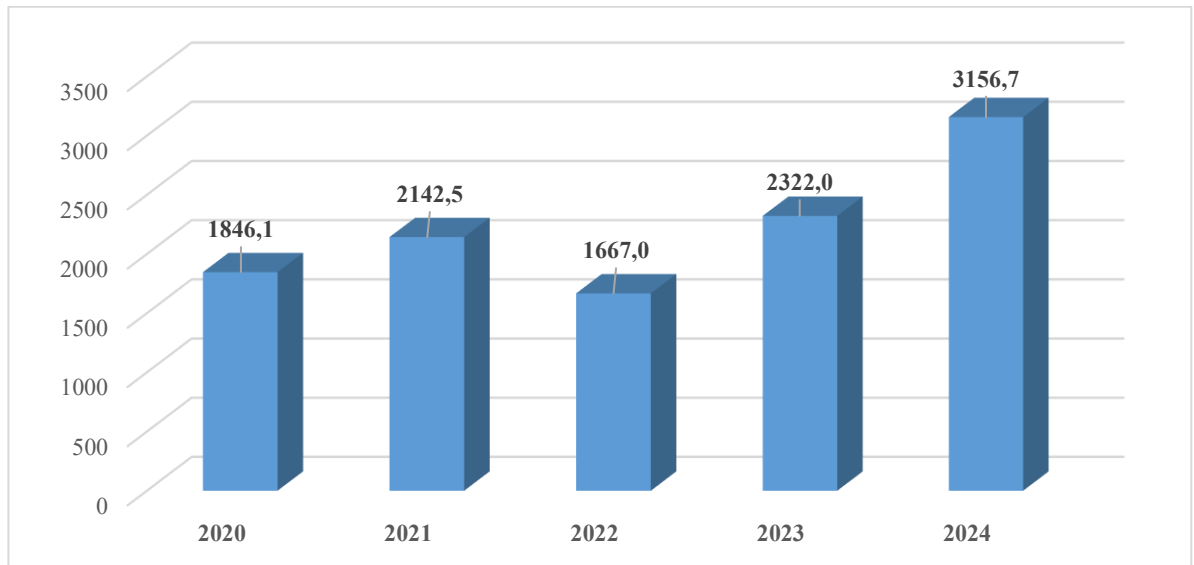

Рис. 2.2 Динаміка страхових премій ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2020–2024 рр., млн грн

Джерело: складено автором за даними [31]

З рисунку 2.2 спостерігається зростання загального обсягу страхових премій ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» упродовж досліджуваного періоду. Лише у 2022 році прослідковується зменшення даного показника, що пов'язано з початком повномасштабного вторгнення та економічною нестабільністю.

Загальний обсяг страхових відшкодувань страхової компанії в 2024 році збільшився порівняно з 2023 роком та склав 1232,1 млн грн. За 3 квартали 2025 року страхова компанія виплатила своїм клієнтам 1,26 млрд грн. Порівняно з 9 місяцями 2024 року виплати зросли на 34%. В структурі виплат найбільшу частку займає страхування КАСКО. Виплати саме за цим видом склали 885 млн грн, що на 30% більше за аналогічний період 2024 року [31].

Динаміка страхових відшкодувань ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2020–2024 рр. представлено на рис. 2.3. Так, упродовж досліджуваного періоду простежується зростання обсягу страхових відшкодувань страхової компанії, окрім 2022 року, коли відбулося зменшення на 19,9% порівняно з 2021 роком.

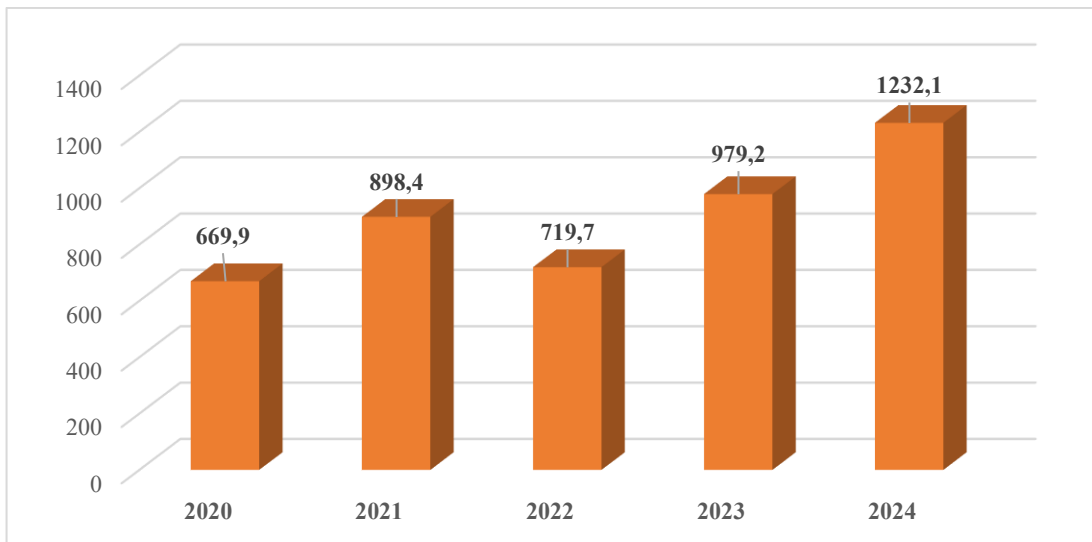

Рис. 2.3 Динаміка страхових відшкодувань ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2020–2024 рр., млн грн

Джерело: складено автором за даними [31]

За підсумками I півріччя 2025 року показник NPS (Net Promoter Score), тобто наскільки клієнти рекомендують страхову компанію іншим, склав 91. Також фінансові результати підтверджують ефективність бізнес-моделі ПрАТ СК «Арсенал Страхування». Так, чистий прибуток компанії за I півріччя 2025 року склав 190 млн грн. За 2024 рік цей показник склав 119,6 млн грн [31].

Страхова компанія «Арсенал Страхування» є досить консервативною стосовно обрання фінансових активів для інвестування коштів страхових резервів. Пильна увага приділяється ліквідності та водночас надійності фінансових активів.

В ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» існує система управління ризиками. При цьому, слід зазначити, що одним дестабілізуючих факторів в сучасних реаліях, що впливає на функціонування страхової компанії та посилює умови невизначеності, є війна в країні.

Відповідно до діючих нормативно-правових актів, в страховій компанії у 2024 році було розроблено та затверджено:

- Стратегію з управління ризиками;
- Політику управління ризиками;
- Декларацію схильності до ризиків [31].

Діяльність страхової компанії стосовно управління ризиками передусім орієнтована на прогнозування позитивних і негативних наслідків реалізації ризикових подій, сприяння досягненню визначених стратегічних цілей, зростання вартості компанії за умови забезпечення оптимального, прийнятного співвідношення між рівнем прибутковості та ризику, а також узгодження інтересів ключових стейкхолдерів.

Задля забезпечення результативності системи управління ризиками страхової компанії, ризики підлягають постійному моніторингу, організовується збирання й агрегування відповідних даних, забезпечується своєчасне та коректне вимірювання рівня ризиків, а також розробляються процедури обробки й узагальнення інформації щодо ризиків, формування звітності, політики конфіденційності та збереження даних і регламентування доступу до них [31].

Статутний капітал ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» станом на 31 грудня 2024 року склав 255 600 тис. грн. Щодо управління капіталом страхової компанії, то воно спрямоване на досягнення наступних цілей: дотримання вимог до капіталу, встановлених нормативно-правовими актами України, та забезпечення здатності компанії функціонувати в якості безперервно діючого підприємства.

Управлінський персонал страхової компанії спрямовує свої зусилля на:

«— вдосконалення страхового портфеля шляхом диверсифікації класів страхування, розширення продуктової лінійки для партнерів, з фокусом на можливість дистанційного оформлення договорів страхування;

— ведення бізнес-процесів онлайн через послідовне впровадження системи «Віртуальний офіс»;

— використання сучасних цифрових механізмів з прийому платежів за договорами страхування від контрагентів;

— впровадження механізму дистанційного врегулювання страхових подій на базі IT-платформи власної розробки» [31].

У сучасних умовах саме інновації виступають як важливий фактор конкурентоспроможності страхової компанії [34, с. 433]. Ключові інновації за 2024 рік в ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» представлено на рисунку 2.4.

**Ключові
інновації***1. Мобільний застосунок Arsenal IC з AI-діагностикою.*

Страхова компанія запустила мобільний застосунок Arsenal IC, який дозволяє клієнтам: визначати попередній діагноз за допомогою штучного інтелекту з точністю 87%; записуватись до лікаря онлайн; переглядати мапу медичних закладів; зберігати історію хвороби; керувати страховими полісами своїх дітей. Це перетворює смартфон на повноцінний інструмент управління медичним страхуванням.

2. Впровадження штучного інтелекту (AI) для віддаленого огляду авто.

Було інтегровано систему автоматизованого віддаленого огляду автомобілів з використанням штучного інтелекту, що дозволяє клієнтам швидко та зручно проходити процедуру оцінки стану транспортного засобу без необхідності фізичного візиту.

3. Розробка IT-платформи Business Arsenal.

Страхова компанія працює над створенням власної IT-платформи Business Arsenal, яка спрямована на автоматизацію внутрішніх бізнес-процесів та покращення якості обслуговування клієнтів у режимі онлайн.

4. Випуск продукту страхування воєнних ризиків «Патронус».

Компанією розроблено та введено на ринок новий страховий продукт «Патронус», який забезпечує покриття воєнних ризиків для автомобілів. Це стало відповіддю на зростаючий попит клієнтів на захист у складних умовах.

5. Визнання на FinAwards 2024.

Страхова компанія отримала чотири нагороди на FinAwards 2024.

Рис. 2.4 Ключові інновації в ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2024 рік

Джерело: складено автором на основі [31]

Отже, ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» успішно функціонує й є конкурентоспроможним учасником страхового ринку України. Компанія демонструє прагнення до стратегічного розвитку, орієнтуючись на лідерські позиції на ринку та підвищення якості страхових послуг. Подальший розвиток компанія пов'язує з розширенням каналів збуту страхових послуг, активним використанням цифрових технологій та підвищенням сервісу для широкого кола клієнтів. Такий вектор забезпечує зміцнення конкурентних переваг та формує підґрунтя для підвищення ефективності діяльності.

2.2 Аналіз фінансового стану ПрАТ «СК «Арсенал Страхування»

В умовах економічної нестабільності та змін у регуляторних вимогах виникає необхідність у проведенні аналізу фінансового стану страхової компанії. Враховуючи, що ризики зростають, компанії потрібно мати достатньо фінансових ресурсів для покриття можливих збитків [35].

Аналіз фінансового стану страхової компанії є комплексною оцінкою її фінансових результатів, платоспроможності, ліквідності, рівня фінансової стійкості та ефективності використання фінансових ресурсів в цілому. Його метою є встановлення здатності страховика виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками, забезпечувати безперервність діяльності, отримувати прибуток та бути конкурентоспроможним на ринку. При цьому, слід відзначити, що вагоме значення для подальшого розвитку ринкової економіки має розвиток страхового ринку [36].

На основі результатів діагностики фінансового стану формується стратегія й тактика подальшого розвитку компанії, розробляються плани й приймаються важливі управлінські рішення. Також забезпечується контроль за їхнім виконанням, виявляються резерви підвищення ефективності функціонування, проводиться оцінка результатів фінансово-господарської діяльності як компанії в цілому, так й окремих її структурних підрозділів [37, с. 62].

Результати фінансового аналізу виступають основою для вдосконалення системи управління ризиками, оптимізації структури активів і пасивів, підвищення інвестиційної привабливості та зміцнення довіри з боку страхувальників і партнерів.

Крім того, аналіз фінансового стану страхової компанії виступає як важливий інструмент прийняття обґрунтованих управлінських рішень, які спрямовані на її стабільний розвиток, своєчасне реагування на різноманітні зовнішні виклики та підвищення фінансової стійкості в умовах мінливого економічного середовища. Завдяки систематичному фінансовому аналізу керівництво має змогу вчасно виявляти проблемні зони у функціонуванні

компанії, прогнозувати можливі ризики, розробляти превентивні заходи та адаптувати бізнес-модель до ринкової кон'юнктури.

Для проведення аналізу фінансового стану ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» необхідно скористатися її фінансовою звітністю (Додатки Д, Е, Є).

Розпочнемо аналіз фінансового стану страхової компанії з дослідження змін, які відбулися в статтях активу і пасиву балансу за 2022–2024 рр. Так, упродовж зазначеного періоду прослідковувалася тенденція до зростання валюти балансу (з 2 249 936 тис. грн у 2022 році до 3 015 125 тис. грн у 2024 році). Водночас у складі активів ріст валюти балансу забезпечувався зростанням оборотних активів, а саме дебіторської заборгованості, поточних фінансових інвестицій, грошей та їх еквівалентів.

В структурі активів ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» у 2022 році переважали необоротні активи, а впродовж 2023–2024 рр. більшу частку займають оборотні активи, а саме гроші та їх еквіваленти. Відповідно протягом аналізованого періоду спостерігалася тенденція до зростання питомої ваги оборотних активів з 46,12% у 2022 р. до 74,91% у 2024 р. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Динаміка активів ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2022–2024 рр.

Показники	Сума, тис. грн			Структура, %		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
<i>Активи – всього, в т.ч.:</i>	2 249 936	2 455 327	3 015 125	100	100	100
– необоротні активи	1 212 289	1 199 456	756 461	53,88	48,85	25,09
– оборотні активи	1 037 647	1 255 871	2 258 664	46,12	51,15	74,91

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності

З метою підвищення наочності доцільно відобразити зміну структури активів досліджуваної страхової компанії у динаміці за допомогою графічного представлення (рис. 2.5).

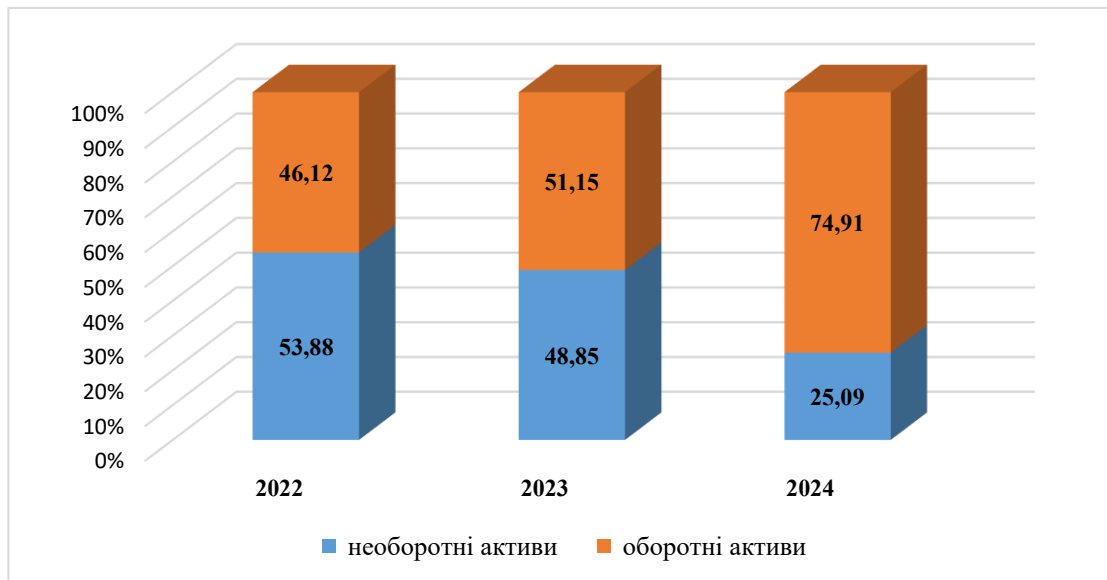

Рис. 2.5 Динаміка структури активів ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2022–2024 рр., %

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності

З рисунку 2.5 спостерігається тенденція до збільшення частки оборотних активів в структурі активів, що може вказувати на зростання ліквідності та посилення здатності страхової компанії виконувати поточні зобов'язання перед страхувальниками та контрагентами.

Щодо пасиву балансу страхової компанії (табл. 2.2), то в структурі суттєво переважає залучений капітал – довгострокові зобов'язання і забезпечення; поточні зобов'язання і забезпечення. При цьому, у структурі довгострокових зобов'язань і забезпечень лівову частку займають страхові резерви, що відображає необхідність виконання страховиком своїх зобов'язань перед клієнтами та забезпечує фінансову стійкість та платоспроможність компанії.

Поточні зобов'язання і забезпечення впродовж 2022–2024 рр. мали помірне зростання в абсолютному вираженні, а у 2024 році простежується зниження їхньої частки у структурі пасивів страхової компанії у відносному виразі, що свідчить про зменшення залежності від короткострокових зобов'язань та підвищення фінансової стійкості компанії.

Власний капітал досліджуваної страхової компанії впродовж 2022-2024 рр. мав тенденцію до зростання в абсолютному виразі – з 576 078 тис. грн у 2022 році до 835 297 тис. грн у 2024 році. У відносному виразі теж спостерігається

невелике збільшення, що є позитивною тенденцією. Таке зростання переважно відбулося за рахунок нерозподіленого прибутку, що свідчить про здатність страхової компанії генерувати прибуток і спрямовувати його на зміцнення власного капіталу.

Таблиця 2.2

Динаміка пасивів ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2022–2024 рр.

Показники	Сума, тис. грн			Структура, %		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
<i>Пасиви – всього, в т.ч.:</i>	2 249 936	2 455 327	3 015 125	100	100	100
– власний капітал	576 078	715 084	835 297	25,60	29,12	27,70
– довгострокові зобов’язання і забезпечення	1 436 970	1 477 958	1 880 731	63,87	60,19	62,38
– поточні зобов’язання і забезпечення	236 888	262 285	299 097	10,53	10,68	9,92

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності

Для більш наочного сприйняття структуру пасивів страхової компанії «Арсенал Страхування» за досліджуваний період подано графічно (рис. 2.6).

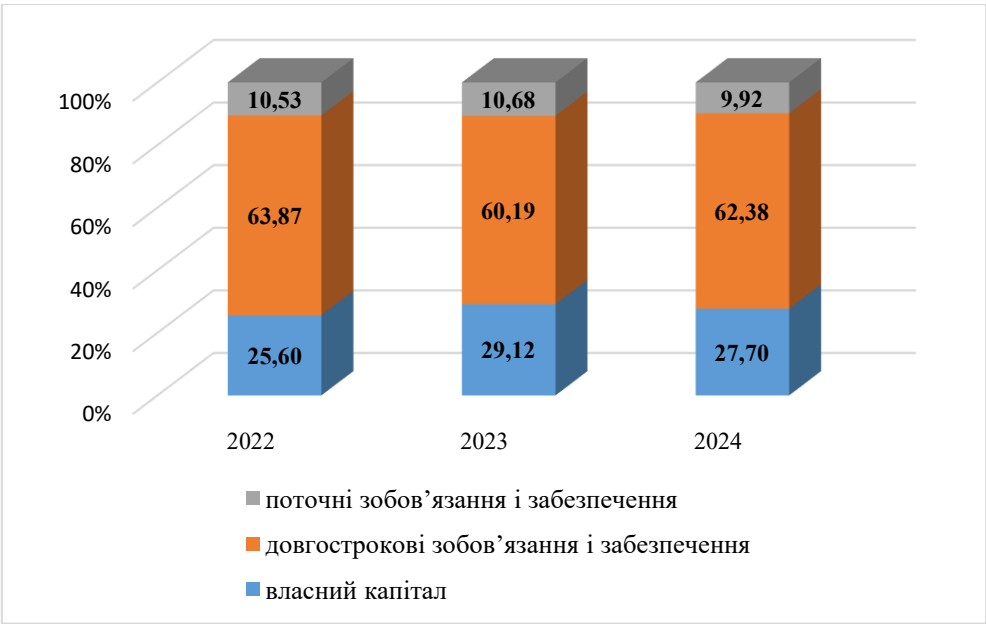

Рис. 2.6 Динаміка структури пасивів ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2022–2024 рр., %

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності

В цілому можна зазначити, що склад та структура активів і пасивів балансу ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» відповідає галузевій спрямованості діяльності компанії.

Далі для здійснення оцінки фінансового стану ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» проведемо аналіз за такими основними групами показників: ліквідності та платоспроможності, ділової активності, а також прибутковості (рентабельності) компанії.

Ліквідність та платоспроможність компанії є одними з важливих показників, які характеризують її фінансовий стан [38, с. 222]. Аналіз платоспроможності компанії та ліквідності її активів дозволяє оцінити фінансовий стан страховика у короткостроковому періоді. Він дає змогу визначити здатність компанії своєчасно виконувати поточні зобов'язання перед клієнтами та контрагентами, оцінити ризики нестачі ліквідних коштів і вчасно коригувати фінансову політику для забезпечення стабільності діяльності.

Система показників, обрана для здійснення оцінки ліквідності, відображає платоспроможність компанії, тобто її спроможність погасити всі зобов'язання у найближчій перспективі.

До показників ліквідності відносяться:

- коефіцієнт поточної ліквідності (покриття);
- коефіцієнт швидкої ліквідності;
- коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності).

Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) вказує, скільки грошових одиниць оборотних активів припадає на кожну грошову одиницю поточних (короткострокових) зобов'язань. Даний показник дає змогу оцінити здатність компанії погашати свої поточні зобов'язання за рахунок наявних оборотних активів. Це найбільш комплексний показник оцінювання ліквідності та платоспроможності [39, с. 148]. Розраховується коефіцієнт за формулою:

$$K_{nl} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (2.1)$$

Нормативним вважається значення коефіцієнта в межах 1–1,5, що означає те, що компанія має можливість своєчасно погасити борги. Водночас значення менше 1 означає незадовільний стан ліквідності й нездатність компанії вчасно ліквідувати свої заборгованості.

Коефіцієнт швидкої ліквідності відображає, яку частину поточних зобов'язань компанія спроможна погасити за рахунок найбільш ліквідних оборотних активів, до яких належать грошові засоби та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції та дебіторська заборгованість. Розрахунок коефіцієнта здійснюється за формулою:

$$K_{шл} = \frac{\text{Оборотні активи} - \text{Запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (2.2)$$

Цей коефіцієнт характеризує здатність компанії погасити поточні зобов'язання за умови своєчасного отримання коштів від дебіторів. Вважається достатнім, якщо значення коефіцієнта перевищує 0,8.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує частку поточних зобов'язань, яку компанія може негайно погасити за рахунок найліквідніших активів (грошових коштів та їх еквівалентів). Розрахунок коефіцієнта здійснюється за формулою:

$$K_{ал} = \frac{\text{Грошові кошти та їх еквіваленти}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (2.3)$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності повинен бути в межах від 0,2 до 0,35. Це означає, що компанія здатна покрити 20–35% своїх короткострокових зобов'язань за рахунок наявних грошових коштів та їх еквівалентів, що свідчить про нормальний рівень її платоспроможності. Якщо значення коефіцієнта є нижчим нормативного, то це означає підвищений ризик нестачі ліквідності в короткостроковому періоді. Інколи коефіцієнт абсолютної ліквідності ще називають коефіцієнтом платоспроможності.

За даними фінансової звітності розрахуємо показники ліквідності та платоспроможності ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» та проаналізуємо динаміку змін впродовж 2022–2024 рр. (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Динаміка показників ліквідності та платоспроможності ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2022–2024 рр.

№	Показники	2022	2023	2024
1.	Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	4,38	4,79	7,55
2.	Коефіцієнт швидкої ліквідності	4,37	4,79	7,55
3.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності)	2,76	3,03	4,41

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності

З таблиці 2.3 спостерігаємо, що усі показники ліквідності та платоспроможності досліджуваної страхової компанії перевищують нормативні їхні значення, що свідчить про високий рівень фінансової стабільності ПрАТ «СК «Арсенал Страхування». Зокрема, коефіцієнт поточної ліквідності впродовж 2022–2024 рр. збільшився з 4,38 до 7,55, що свідчить про перевищення оборотних активів над поточними зобов’язаннями компанії та формування запасу фінансової стійкості.

Аналогічна тенденція спостерігається й щодо коефіцієнта швидкої ліквідності, який характеризує здатність компанії погашати короткострокові зобов’язання за рахунок найбільш ліквідних активів. Його зростання впродовж досліджуваного періоду з 4,37 до 7,55 демонструє посилення платоспроможності страховика, що є позитивним моментом для його діяльності.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності також має позитивну динаміку й спостерігається його збільшення з 2,76 у 2022 році до 4,41 у 2024 році, що значно перевищує нормативне значення. Це означає, що страхова компанія здатна негайно погасити усі свої короткострокові зобов’язання за рахунок наявних грошових коштів та їх еквівалентів.

Отже, динаміка показників ліквідності та платоспроможності ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» свідчить про високу фінансову стабільність, ефективне управління оборотними активами та водночас низький рівень ризику неплатоспроможності.

З метою оцінки фінансового стану страхової компанії, окрім показників ліквідності та платоспроможності, важливе значення мають показники ділової активності. З цією метою розраховуються відповідні коефіцієнти, які зокрема дозволяють оцінити ефективність використання ресурсів компанії [40]. До таких коефіцієнтів відносяться: коефіцієнт оборотності активів, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, фондівдача необоротних активів, коефіцієнт оборотності власного капіталу.

Коефіцієнт оборотності активів відображає ефективність використання компанією усіх наявних ресурсів незалежно від джерел їхнього утворення. Розраховується коефіцієнт наступним чином:

$$K_{зок} = \frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середня величина активів}} \quad (2.4)$$

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує швидкість її обертання та вказує, скільки разів упродовж звітного періоду компанія перетворює дебіторську заборгованість на грошові кошти. Розраховується даний коефіцієнт так:

$$K_{odz} = \frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середньорічна величина дебіторської заборгованості}} \quad (2.5)$$

Чим вищим є значення цього показника, тим ефективніше компанія здійснює розрахунки з дебіторами та швидше повертає залучені в розрахунки кошти.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості компанії показує, наскільки швидко вона погашає свої зобов'язання перед кредиторами. Він відображає ефективність управління короткостроковими зобов'язаннями та рівень платіжної дисципліни. Розраховується наступним чином:

$$K_{окз} = \frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середньорічна величина кредиторської заборгованості}} \quad (2.6)$$

Фондовіддача основних засобів вказує безпосередньо на ефективність використання основних матеріально-технічної бази страхової компанії, тобто наскільки раціонально залучені основні засоби у формуванні доходів. Позитивною є тенденція до зростання цього показника. Розраховується наступним чином:

$$K_{\phi} = \frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середня величина основних засобів}} \quad (2.7)$$

Коефіцієнт оборотності власного капіталу відображає швидкість обороту власного капіталу компанії. Зростання цього показника свідчить про ефективніше залучення власного капіталу до розширення обсягів операцій. Водночас зниження означає бездіяльність частини власних коштів. Розраховується наступним чином:

$$K_{овк} = \frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середня величина власного капіталу}} \quad (2.8)$$

Проаналізуємо стан ділової активності страхової компанії «Арсенал Страхування» за 2022–2024 рр. з метою оцінки її фінансового стану (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Динаміка показників ділової активності ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2022–2024 рр.

№	Показники	2022	2023	2024
1.	Коефіцієнт оборотності активів	0,78	0,79	0,98
2.	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	2,77	2,51	3,01
3.	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	12,88	10,31	15,85
4.	Фондовіддача основних засобів	16,69	19,69	26,95
5.	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	3,11	2,87	3,47

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності

З розрахованих показників ділової активності страхової компанії, які представлені у таблиці 2.4 можна зробити наступні висновки.

Оборотність активів ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» є стабільною у 2022 та 2023 роках, а в 2024 році спостерігається зростання показника до 0,98. Це означає поліпшення здатності активів генерувати дохід і свідчить про зростання інтенсивності використання ресурсів.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості також зріс з 2,77 у 2022 році до 3,01 у 2024 році, що характеризує прискорення розрахунків із клієнтами та підвищення рівня платіжної дисципліни страхувальників.

Щодо оборотності кредиторської заборгованості, то спостерігаємо зниження у 2023 році. Однак у 2024 році відбулося його зростання, що свідчить про ефективніше управління поточними зобов'язаннями та пришвидшення сплати заборгованості.

Високі значення показника фондівдачі основних засобів впродовж аналізованого періоду (зростання з 16,69 у 2022 році до 26,95 у 2024 році) демонструють покращення використання матеріально-технічної бази страхової компанії, що є позитивним аспектом діяльності.

Показник оборотності власного капіталу страхової компанії зріс з 3,11 у 2022 році до 3,47 у 2024 році, що свідчить про ефективніше використання власних фінансових ресурсів і підвищення прибутковості капіталу.

Отже, загальна динаміка показників ділової активності ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» є позитивною, що вказує на стабільний розвиток компанії, зростання ефективності управління активами та покращення результатів її діяльності, що є важливим в умовах конкуренції на ринку страхування.

Основним показником успішного функціонування страхової компанії є отримання прибутку, який відображає кінцевий результат її фінансово-господарської діяльності. На рисунку 2.7 наведено динаміку чистого фінансового результату ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2022–2024 рр.

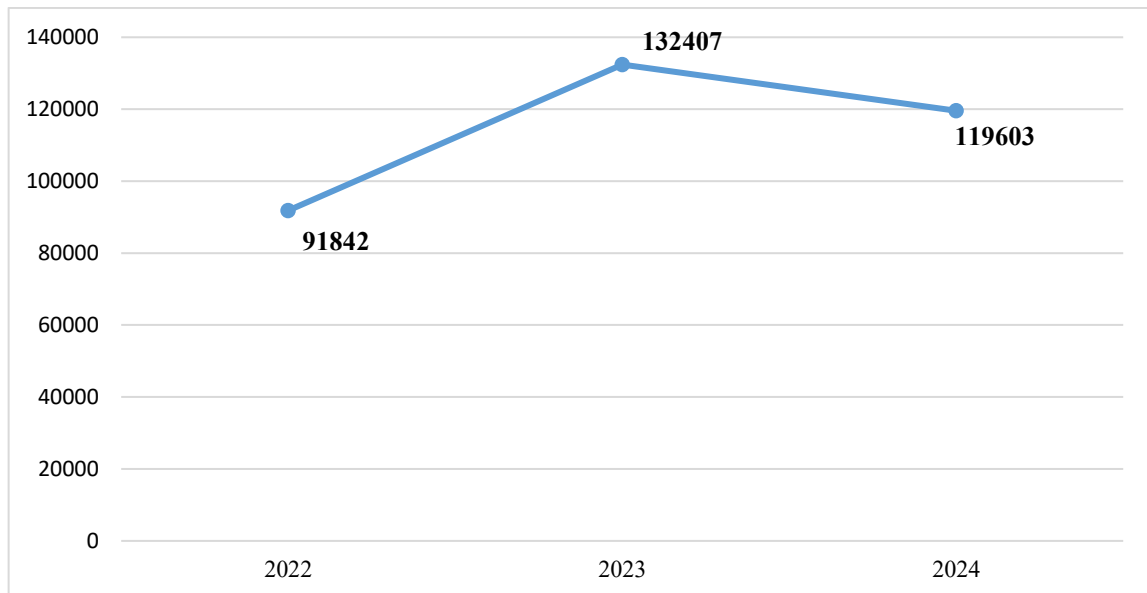

Рис. 2.7 Динаміка чистого фінансового результату ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2022–2024 рр., тис. грн

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності

З рисунку 2.7 бачимо, що чистий фінансовий результат ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» упродовж 2022–2024 рр. залишається позитивним, тобто компанія отримувала прибуток, що свідчить про її успішну діяльність та адаптацію до умов, викликаних воєнним станом.

Прибуток є абсолютним показником, а для проведення фінансового аналізу й оцінки прибутковості діяльності компанії слід визначити коефіцієнти рентабельності.

Чим вищими є значення коефіцієнтів рентабельності, тим ефективніше страхова компанія використовує власні та залучені фінансові ресурси, при цьому формуючи достатній рівень прибутковості при оптимальному обсязі витрат. Такі показники дозволяють оцінити результативність управління активами, власним капіталом, страховими резервами та загалом ефективність основної діяльності страховика.

Коефіцієнт рентабельності основної діяльності показує кількість операційного прибутку, отриманого компанією з однієї гривні, витраченої на виробництво продукції (надання послуги). Формула розрахунку коефіцієнта:

$$K_{pod} = \frac{\text{Прибуток від операційної діяльності}}{\text{Витрати на виробництво продукції}} \quad (2.9)$$

Коефіцієнт рентабельності активів показує ефективність використання всього майна компанії й визначається наступним чином:

$$K_{rsa} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середня величина активів}} \quad (2.10)$$

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу вказує на ефективність використання у діяльності власного капіталу й показує, яка норма прибутку на вкладений власний капітал. Розраховується наступним чином:

$$K_{вк} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середня величина власного капіталу}} \quad (2.11)$$

Проаналізуємо показники прибутковості (рентабельності) ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2022–2024 рр. (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Динаміка показників прибутковості ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2022–2024 рр.

№	Показники	2022	2023	2024
1.	Коефіцієнт рентабельності основної діяльності	0,07	0,07	0,55
2.	Коефіцієнт рентабельності активів	0,04	0,06	0,04
3.	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,17	0,21	0,15

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності

З таблиці 2.5 спостерігаємо, що показники рентабельності ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» характеризуються переважно позитивною динамікою, зокрема коефіцієнт рентабельності основної діяльності, що свідчить про підвищення ефективності діяльності компанії.

Так, коефіцієнт рентабельності основної діяльності суттєво зріс у 2024 році до позначки 0,55, що вказує на істотне покращення результативності страхової діяльності.

Коефіцієнт рентабельності активів у 2023 році зріс до 0,06, однак у 2024 році знизився до 0,04, що може бути наслідком збільшення обсягів активів швидше, ніж темпів зростання прибутку.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу демонструє схожу тенденцію, адже у 2023 році відбулося зростання до 0,21, а вже у 2024 році знизився до 0,15. Це може бути пов'язано з розширенням обсягів власного капіталу при стабільному рівні прибутковості.

Отже, проведений аналіз фінансового стану ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2022–2024 рр. дає підстави стверджувати, що компанія характеризується високим рівнем фінансової стабільності, платоспроможності та ефективності управління активами. Отримані результати свідчать про збалансований розвиток компанії, збереження її конкурентоспроможності на страховому ринку України та здатність забезпечувати стабільні фінансові результати навіть в умовах економічної нестабільності.

2.3 Оцінка фінансової стійкості страхової компанії

Одним із ключових аспектів фінансового стану страхової компанії є здатність забезпечувати стабільність своєї діяльності в довгостроковій перспективі. Фінансова стійкість відображає баланс між власними та залученими ресурсами компанії, ступінь її залежності від кредиторів та інвесторів, а також здатність виконувати зобов'язання перед страхувальниками навіть у випадку несприятливих умов. Надійна структура капіталу та достатній рівень страхових резервів дозволяють компанії підтримувати платоспроможність, ефективно управляти ризиками та забезпечувати стабільний розвиток бізнесу на тривалий термін.

Одним з основних викликів є економічна нестабільність та волатильність ринків. Вплив економічних циклів та коливань на дохід страховиків, необхідність адаптації до змін процентних ставок та валютних курсів, а також управління ризиками для забезпечення фінансової стійкості є критично важливими завданнями [41, с. 595]

Фінансова стійкість відображає здатність компанії своєчасно забезпечувати поповнення оборотних ресурсів, здійснювати розрахунки та виконувати платежі за рахунок власних фінансових джерел, без залежності від зовнішнього фінансування. Фінансова стійкість показує спроможність компанії підтримувати стабільне функціонування за ключовими фінансово-економічними показниками та розглядається як інтегральний результат, що характеризує рівень надійності й стабільності її діяльності.

Важливим показником надійності страхової компанії та її здатності виконувати зобов'язання перед страхувальниками, партнерами та державними органами є фінансова стійкість. Вона характеризує збалансованість між обсягами прийнятих страхових ризиків, наявними фінансовими ресурсами та ефективністю управління капіталом. Метою оцінки фінансової стійкості є визначення рівня платоспроможності страховика, виявлення потенційних загроз для його стабільного функціонування та розроблення результативних заходів щодо їх мінімізації. При цьому важливо враховувати галузеві особливості страхового бізнесу, вимоги Національного банку України щодо достатності капіталу та формування страхових резервів, а також вплив зовнішніх чинників, а саме: макроекономічної ситуації, стану фінансового ринку та рівня довіри клієнтів.

Слід відзначити, що оцінка фінансової стійкості страхової компанії є ключовим елементом аналізу її діяльності, особливо в умовах тривалого воєнного стану, коли зростає невизначеність, посилюються ризики та трансформується структура попиту на страхові послуги. Війна суттєво вплинула на операційне середовище страховиків, адже підвищилася збитковість окремих видів страхування, ускладнився доступ до інвестиційних ресурсів, порушилися

бізнес-процеси, а також певною мірою зросла потреба у фінансових резервах для здійснення покриття непередбачуваних збитків. Тому у контексті воєнного стану оцінювання фінансової стійкості має базуватися також й на аналізі здатності страховика адаптуватися до швидкозмінної ситуації, підтримувати ліквідність та забезпечувати виконання своїх зобов'язань перед страхувальниками.

Результати оцінки фінансової стійкості страхової компанії є основою для прийняття управлінських рішень щодо оптимізації структури капіталу, підвищення ліквідності активів, збалансування страхового портфеля та підвищення ефективності ризик-менеджменту. В умовах економічної нестабільності особливого значення набуває моніторинг ключових фінансових індикаторів, що дає змогу своєчасно реагувати на зовнішні та внутрішні виклики та забезпечити довгострокову стабільність діяльності страховика.

До відносних показників, що характеризують фінансову стійкість компанії відносяться такі: коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів, коефіцієнт автономії, коефіцієнт концентрації залученого капіталу, коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів, коефіцієнт фінансового левериджу, коефіцієнт фінансової стійкості та інші.

Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів характеризує структуру фінансових ресурсів компанії. Максимально припустиме значення цього показника становить 1, що означає рівність позикових і власних коштів. Зростання цього показника в динаміці свідчить про посилення залежності від кредиторів. Розраховується коефіцієнт наступним чином:

$$K_{cn} = \frac{\text{Позиковий капітал}}{\text{Власний капітал}} \quad (2.12)$$

Коефіцієнт автономії вказує на частку коштів, які вкладені власниками компанії в загальну вартість майна. Достатнє значення – більше 0,5. Розраховується за такою формулою:

$$K_a = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Валюта балансу}} \quad (2.13)$$

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу показує питому вагу залученого капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у діяльність компанії. Теоретично достатнє значення – менше 0,5. Розраховується за формулою:

$$K_z = \frac{\text{Залучений капітал}}{\text{Валюта балансу}} \quad (2.14)$$

Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів характеризує структуру постійного капіталу (капіталу, що використовується впродовж тривалого терміну). Зростання цього коефіцієнта є негативною тенденцією, адже означає, що компанія починає більше віддавати перевагу довгостроковим позиковим ресурсам, аніж власним. Коефіцієнт визначається за формулою:

$$K_{сдв} = \frac{\text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Довгостроковий капітал}} \quad (2.15)$$

Коефіцієнт фінансового левериджу характеризується відношенням довгострокових зобов'язань і джерел власних коштів компанії, тобто показує, скільки довгострокових зобов'язань припадає на одиницю джерел власних коштів. Вважається нормативним значення, що менше за 1. Коефіцієнт розраховується за формулою:

$$K_{\phi л} = \frac{\text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Власний капітал}} \quad (2.16)$$

Коефіцієнт фінансової стійкості вказує на ту частину активів, що фінансується через довгострокові джерела фінансування – власний капітал і довгострокові зобов'язання. Високе значення цього коефіцієнта означає низький рівень ризику втрати платоспроможності та перспективи для компанії. Нормативним є значення 0,7–0,9. Коефіцієнт розраховується за формулою:

$$K_{\phi c} = \frac{\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Валюта балансу}} \quad (2.17)$$

Проведемо аналіз показників фінансової стійкості ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2022–2024 рр. (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Динаміка показників фінансової стійкості ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» за 2022–2024 рр.

№	Показники	2022	2023	2024
1.	Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів	2,91	2,43	2,61
2.	Коефіцієнт автономії	0,26	0,29	0,28
3.	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,74	0,71	0,72
4.	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0,71	0,67	0,69
5.	Коефіцієнт фінансового левериджу	2,49	2,07	2,25
6.	Коефіцієнт фінансової стійкості	0,89	0,89	0,90

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності

З представлених у таблиці 2.6 розрахунків, можемо зробити наступні висновки. Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів упродовж аналізованого періоду знизився з 2,91 у 2022 році до 2,43 у 2023 році, однак у 2024 році дещо зріс до 2,61. Це свідчить про незначне посилення боргового навантаження у 2024 році після попереднього покращення структури капіталу.

Коефіцієнт автономії у 2023 році збільшився з 0,26 до 0,29, що характеризує зростання частки власного капіталу у структурі активів, проте у 2024 році показник знову знизився до 0,28. Незважаючи на позитивну динаміку в 2023 році, значення коефіцієнта залишається нижчим за рекомендований рівень.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу перебуває майже на незмінному рівні – близько 0,7 упродовж усього досліджуваного періоду, що вказує на переважну частку позикових коштів у структурі пасивів страхової компанії.

Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів у 2023 році знизився з 0,71 до 0,67, проте у 2024 році незначно зріс до 0,69. Це свідчить про певну стабільність у структурі довгострокового фінансування, при цьому зменшення цього коефіцієнта є позитивним моментом для компанії.

Коефіцієнт фінансового левериджу протягом досліджуваного періоду мав тенденцію до зниження з 2,49 до 2,07, але у 2024 році зріс до 2,25, що означає незначне підвищення фінансових ризиків через зростання довгострокових зобов'язань.

Коефіцієнт фінансової стійкості упродовж аналізованого періоду залишається майже без змін і становить 0,89–0,90, що повністю задовольняє нормативне значення. Це означає, що страхова компанія є фінансово стійкою й здатна проводити діяльність в довгостроковій перспективі.

Загалом, можна відзначити, що ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» має нормальний рівень фінансової стійкості попри загальні макроекономічні ризики. Адже на діяльність страхової компанії та на її фінансову стійкість вагомий вплив має воєнний стан та ризики, які ним викликані. Разом з тим, страхова компанія ефективно функціонує. З метою підвищення фінансової стабільності доцільно збільшувати частку власного капіталу у структурі фінансування та підтримувати оптимальний баланс між власними і залученими коштами. В цілому, систематичний моніторинг показників фінансової стійкості, у поєднанні з аналізом структури зобов'язань, дозволяє своєчасно виявляти загрози платоспроможності, підвищувати ефективність управління активами і забезпечувати стабільний розвиток страхової компанії.

Висновки до розділу 2

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, що ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» є стабільно функціонуючою компанією, яка демонструє позитивну динаміку основних фінансових показників упродовж 2022–2024 рр. Аналіз структури активів і пасивів показав раціональний розподіл фінансових ресурсів, що відповідає специфіці страхової діяльності. Страхова компанія має значну частку оборотних активів, що забезпечує високу ліквідність та здатність своєчасно виконувати поточні зобов'язання. Основну частину довгострокових зобов'язань та забезпечень становлять страхові резерви, що є характерною особливістю діяльності страховиків і підтверджує виконання нормативних вимог щодо забезпечення страхових виплат.

Визначено, що показники ліквідності та платоспроможності ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» перевищують нормативні значення. Це свідчить про здатність компанії своєчасно виконувати свої зобов'язання перед клієнтами та контрагентами, підтримуючи належний рівень фінансової стабільності. Аналіз ділової активності показав зростання оборотності активів, дебіторської та кредиторської заборгованості, а також підвищення фондівіддачі основних засобів і оборотності власного капіталу, що свідчить про ефективне управління.

У ході аналізу з'ясовано, що динаміка показників рентабельності підтверджує позитивну тенденцію розвитку. Суттєве зростання рентабельності основної діяльності у 2024 році свідчить про посилення ефективності бізнес-процесів. Незважаючи на незначні коливання рентабельності активів і власного капіталу, загальний рівень прибутковості залишається стабільним.

Фінансова стійкість ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» оцінюється як нормальна, оскільки компанія має достатній рівень власного капіталу, зберігає платоспроможність в умовах воєнного стану, активно використовує внутрішні фінансові ресурси та помірно залежить від залучених коштів. Загалом, компанія має стійкий фінансовий стан, здійснює ефективну політику управління ризиками та має потенціал для зміцнення своїх позицій на страховому ринку України.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

3.1 Зарубіжний досвід забезпечення фінансової стійкості страховика

Страховий ринок в умовах економічної нестабільності розвивається поряд з різноманітними викликами та ризиками, що зумовлені як внутрішніми, так і зовнішніми факторами. Тому виникає потреба щодо забезпечення фінансової стійкості страхових компаній, які є важливими учасниками фінансового ринку. Водночас фінансова стійкість страхових компаній сприяє не тільки стабільності їхньої діяльності, а й загалом розвитку фінансового ринку, адже страховий сектор відіграє важливу роль у перерозподілі фінансових ресурсів, формуванні інвестиційного потенціалу тощо.

Важливість проблематики щодо забезпечення стабільності діяльності страховиків була поштовхом для Ради Європейських Співтовариств у Першій Директиві 73/239/ЄЕС від 24 липня 1973 року (із наступними доповненнями та змінами) визначити концепцію платоспроможності страхових компаній. Згідно з Директивами, кожна страхова компанія повинна мати:

«1. Технічні резерви, відповідні до прийнятих за договорами зобов'язань. Обсяг цих резервів і правила їх розміщення визначаються країною–учасницею самостійно.

2. Резерв платоспроможності як додаткову фінансову гарантію. Резерв має бути вільним від будь–яких зобов'язань. Необхідно передбачити, щоб цей резерв відповідав загальному обсягу операцій компанії і визначався згідно з двома індексами надійності, заснованими, в одному випадку, на преміях, що надійшли, в іншому – на страхових виплатах.

3. Мінімальний гарантійний фонд, що складається з вільного від зобов'язань майна в обсязі до 1/3 резерву платоспроможності. Цей фонд створюється для того, щоб резерв платоспроможності не міг у процесі діяльності опуститися нижче за поріг, який є небезпечним для фінансової стійкості страхової

організації. Цей фонд необхідний також для того, щоб з моменту створення страхові організації мали у своєму розпорядженні достатні кошти» [42].

Основним нормативно-правовим актом, що регулює страховий сектор в Європейському Союзі (ЄС), є Solvency II (рис. 3.1). Директива Solvency II (Директива 2009/138/ЄС) була прийнята у листопаді 2009 року, а повністю впроваджена була в 2016 році. Основна мета її полягає у гарантуванні фінансової стійкості страхових компаній за допомогою оцінки ризиків, управління активами й обов'язкового резервування капіталу.

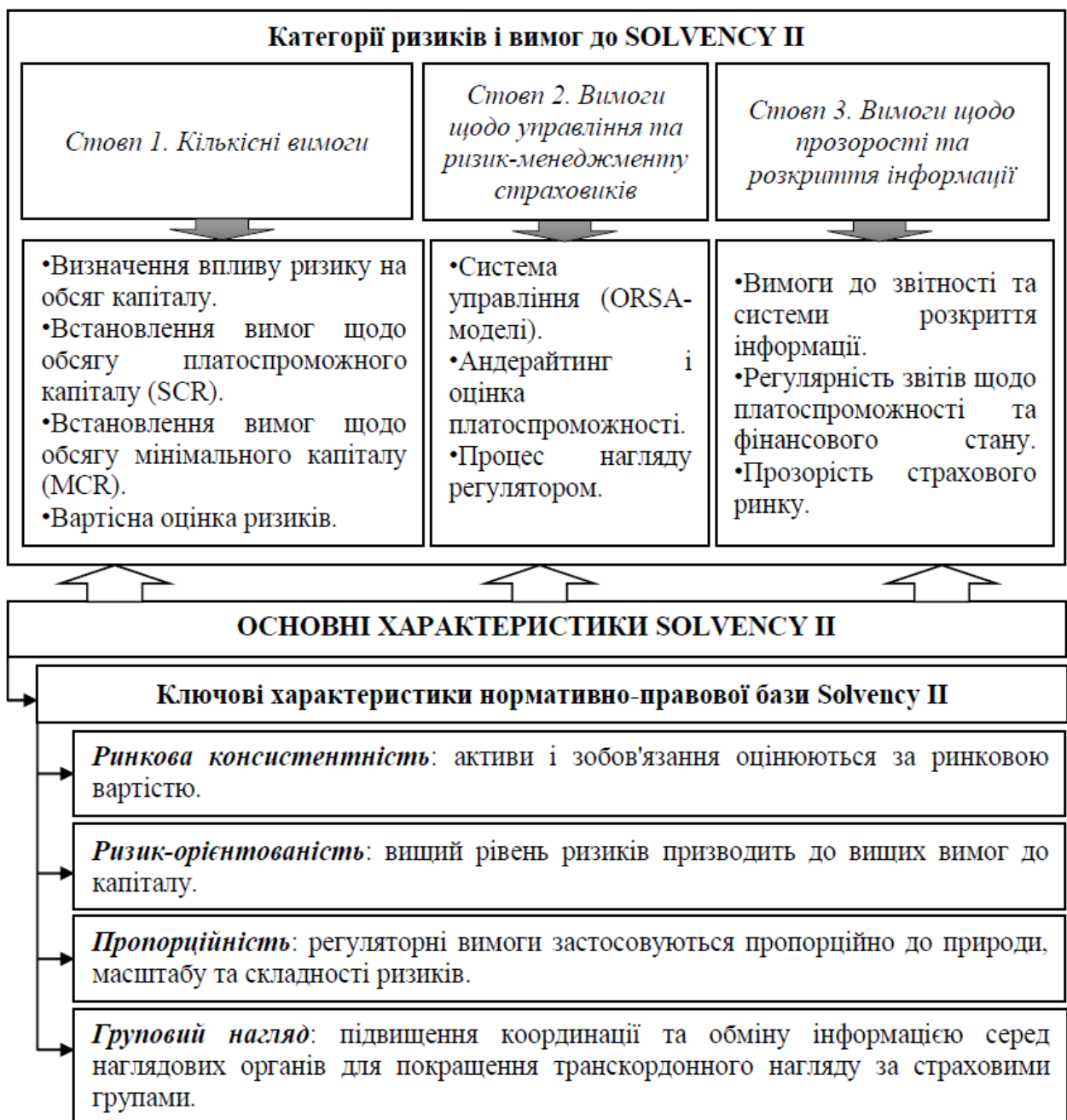

Рис. 3.1 Основні характеристики Solvency II

Джерело: [43]

Solvency II ґрунтується на ризик-орієнтованому підході щодо розрахунку фінансової стійкості і платоспроможності страховиків, що передбачає адекватність капіталу до рівня прийнятих ризиків.

Відповідно до Solvency II, оцінювання платоспроможності страховиків здійснюється через розрахунок показника необхідного платоспроможного капіталу (SCR), що визначається як сума коштів, здатна покрити збитки страхової компанії за умови реалізації усіх ризиків, які виникають в процесі її діяльності:

$$SCR = BSCR + SCR_{or} \quad (3.1)$$

Базовий необхідний платоспроможний капітал ($BSCR$) визначається наступним чином:

$$BSCR = \sqrt{Corr_{ji} \cdot SCR_j \cdot SCR_i} \quad (3.2)$$

де $Corr_{ji}$ – попарні коефіцієнти кореляції;

i – рядки кореляційної матриці;

j – колонки кореляційної матриці.

Необхідний платоспроможний капітал для покриття операційного ризику (SCR_{or}) розраховуються так:

$$SCR_{or} = \min(0,3 \cdot BSCR; 0,03 \cdot p_{val}) \quad (3.3)$$

де p_{val} – обсяг валових страхових премій [1, с.121].

Такий показник як мінімальний необхідний капітал (MCR) повинен «відповідати розміру основних власних фондів, які визначаються як перевищення активів над пасивами, скорочений на суму власних виплат за цінними паперами, які емітовані страховою компанією» [44, с. 200].

Така система забезпечує комплексний підхід до здійснення регулювання страхового ринку, при цьому поєднуючи загальні принципи, деталізовані регламенти та практичні поради для досягнення результативності нагляду та ефективного управління ризиками [43].

Отже, впровадження стандартів платоспроможності у страхуванні в ЄС стало важливим кроком у розвитку страхового ринку. Європейські стандарти ґрунтуються на принципах прозорості, фінансової стійкості, захисту прав клієнтів та ефективного управління ризиками. Це дозволило створити єдину прозору систему оцінювання фінансової стійкості страхових компаній, підвищити захист інтересів страхувальників і забезпечити стабільність фінансового сектора.

У Сполучених Штатах Америки (США) регулювання страхового ринку здійснюється на рівні окремих штатів, але координується Національною асоціацією страхових комісарів (NAIC), яка серед іншого корегує вимоги до страхових компаній щодо стану резервів та здійснення управління активами.

Варто відзначити, що в зарубіжній практиці не вироблено єдиного підходу до визначення набору коефіцієнтів оцінки фінансового стану саме страхових компаній. Переважна більшість методик передбачає використання загальних фінансових коефіцієнтів, притаманних організаціям різних сфер діяльності, з подальшою адаптацією цих показників до особливостей страхової сфери.

Регулятори різних країн світу застосовують різні методики щодо раннього виявлення ознак погіршення фінансового стану страхових компаній, які базуються на різних підходах та включають різні набори фінансових коефіцієнтів.

Найбільш поширеною практикою оцінювання фінансової стійкості страховиків у США є Insurance Regulatory Information System (IRIS), яка являє собою систему коефіцієнтів з діапазоном «нормальних значень». Запроваджені у середині 70-х років XX ст. коефіцієнти IRIS дещо змінювались, але не дуже суттєво. Базисом для проведення розрахунку більшої частини коефіцієнтів у системі IRIS є безпосередньо чистий прибуток. За IRIS чисті премії не можуть

перевищувати капітал більш, ніж у 1–2 рази. Система ураховує й той факт, що зміни можуть бути негативними, а також визначається верхня межа (приріст не повинен бути більше, ніж 20–50% в рік) [44, с. 190].

Доповненням показників IRIS являється система скорінгу ризику Financial Analysis Solvency Tools (FAST), що теж ґрунтується на фінансових коефіцієнтах. FAST була поширена в 90-х роках XX ст. Відмінною рисою порівняно з IRIS є те, що коефіцієнти FAST не розголошуються. Перевагою тесту FAST є наявність декількох діапазонів, які показують ступінь відхилення від «норми». Це дозволяє регуляторному органу концентрувати увагу на «проблемних» компаніях залежно від ступеня ризику [44, с.190].

Також використовується такий інструмент щодо забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності, як система ризик-орієнтованого капіталу (Risk-Based Capital (RBC)), що визначає мінімальний рівень капіталу залежно від ризиків. Формула для розрахунку була введена у середині 90-х років XX століття. Складна сутність формули ураховує ризики страхової компанії та їхню диверсифікацію. Залежно від фактичної величини показника система RBC має п'ять «рівнів дії» регулятора стосовно необхідності та обсягів втручання [45]. Один із важливих аспектів системи RBC полягає у збільшенні концентрації уваги наглядового органу на оцінюванні якості системи управління.

Система оцінки фінансової стійкості в Канаді (Office of the Superintendent of Financial Institutions (OSFI)) включає такі показники, як: «зміна росту активів, зміна роста капіталу, чистий показник ризику, бруто-коефіцієнт ризику, зміна капіталу, показник заборгованості, надлишки допомоги, капітал і надлишок зобов'язань, необхідні ресурси, інвестиційний ризик, інвестиційна прибутковість, зобов'язання до активів, втрату за надлишками, повернення GAAP капіталу, розвиток капіталу» [44, с. 191].

У зарубіжній практиці страхової діяльності з метою характеристики платоспроможності страхової компанії використовується також показник рівня достатності покриття власними коштами CAR (Capital Adequacy Ratio). За цим показником для зарубіжних страхових компаній, які здійснюють ризикове

страхування, можуть бути рекомендовані такі параметри платоспроможності: достатній, нормальний, добрий, надійний та зразковий.

У Японії нагляд здійснює Агентство фінансових послуг (FSA), яке контролює виконання вимог щодо достатності резервів, диверсифікації інвестицій і прозорості звітності. Японські страховики активно впроваджують моделі управління ризиками на основі ІТ-технологій, що дозволяє підвищувати прогнозу точність та оптимізувати структуру капіталу.

В Австралії функціонує The Australian Prudential Regulation Authority (APRA), що встановлює пруденційні стандарти щодо капіталу, внутрішньої оцінки капіталу (ICAAP/ICAP-подібні процеси), управління ліквідністю і корпоративного управління; регулятор вимагає від компаній внутрішніх процесів оцінки адекватності капіталу та планів дій у стресових умовах. Це підкріплюється регулярними перевітками та публічними стандартами [46].

Отже, фінансова стійкість страхових компаній визначається платоспроможністю страховика і наявністю фінансових ресурсів, необхідних для розвитку. Відповідно платоспроможність – це найважливіший показник надійності страхової компанії, її фінансової стійкості, і отже, головний показник привабливості компанії для потенційних клієнтів. Формування ефективної системи пруденційного нагляду та регулювання сприяє вирішенню завдань, які пов'язані з забезпеченням стабільності функціонування страхового ринку, ефективним захистом інтересів споживачів та підвищенням фінансової стійкості страхових компаній.

У більшості розвинених країн світу забезпечення фінансової стійкості страховиків ґрунтується на таких принципах: ризик-орієнтоване регулювання; наявність ефективної системи корпоративного управління; прозора фінансова звітність і публічний контроль; формування гарантійних фондів для захисту споживачів; використання сучасних технологій у системі ризик-менеджменту. Країни світу розробили власні підходи до регулювання та забезпечення фінансової стійкості страховиків, ураховуючи специфіку національних ринків.

3.2 Використання сучасних інструментів зміцнення фінансової стійкості страхової компанії

В умовах економічної нестабільності значно посилюється ризиковість функціонування страховиків на фінансовому ринку країни, що знаходить своє відображення на показниках їхнього фінансового стану та впливає на ефективність діяльності [47]. Разом з тим, страхові компанії відіграють важливу роль у соціально-економічному розвитку країни, адже здатні запропонувати досить широкий перелік спеціалізованих фінансових послуг [48, с.109]. Зростання коливань різних макроекономічних показників, нестабільність валютних курсів, зміна поведінки клієнтів формують додатковий тиск на платоспроможність страховиків. За таких умов виникає гостра потреба у застосуванні сучасного інструментарію, який дозволить підвищити адаптивність страхових компаній до різноманітних зовнішніх викликів та зміцнити їхню фінансову стійкість.

Так, одним із ключових інструментів є ризик-орієнтоване управління ERM (Enterprise Risk Management), що передбачає комплексну оцінку всіх видів ризиків, їхнє кількісне вимірювання, а також формування адекватного запасу капіталу. У цьому контексті важливою є інтеграція принципів, які зосереджуються на забезпеченні відповідності структури капіталу профілю ризиків компанії та використовують інструменти стрес-тестування, сценарного моделювання та оцінки ORSA (Own Risk and Solvency Assessment). Інструмент ORSA забезпечує постійну оцінку відповідності капіталу до ризиків, що підвищує прозорість ризик-профілю та полегшує комунікацію з регулятором та іншими стейкхолдерами. У межах ORSA страхова компанія повинна не лише ідентифікувати ризики, а й вимірювати потенційний вплив на капітал, кількісно оцінювати резервні потреби та розробляти стратегії реагування. Загалом, такі інструменти дозволяють страховикам не тільки оцінювати власну платоспроможність у короткостроковій перспективі, але й прогнозувати її в умовах динамічних змін зовнішнього середовища.

Слід відзначити, що для страхових компаній одним з ключових стратегічних ризиків є ризик зменшення фінансової стійкості, що можна ідентифікувати як ймовірність погіршення фінансового стану страховика через вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища в умовах його невизначеності, що призводить до неможливості виконання страховою компанією своїх зобов'язань перед іншими суб'єктами ринку [49, с. 144].

Важливим сучасним підходом до зміцнення фінансової стійкості є застосування інвестиційного ризик-менеджменту, що базується на диверсифікації інвестиційного портфеля та оптимальному співвідношенні дохідності і ризику. Інвестиційні ризики пов'язані із вкладенням капіталу [50]. Інвестиційний портфель слід розглядати не лише як джерело додаткової дохідності, а й як елемент, що покликаний збалансувати структуру активів та пасивів компанії, забезпечити необхідну ліквідність і зменшити ризик від зміни процентних ставок, валютної кон'юнктури. Для компаній в умовах економічної нестабільності надзвичайно важливим є формування частини портфеля в активах, які стійкі до кризових проявів, таких як державні облігації, інвестиції інфраструктурного типу, високонадійні боргові інструменти тощо.

Суттєвий внесок у підвищення стійкості мають сучасні цифрові технології, які забезпечують автоматизацію бізнес-процесів, зменшення операційних витрат, підвищення точності аналітичних розрахунків та ефективності взаємодії з клієнтами. Відповідно цифрові технології досить радикально змінюють усі ланки страхової діяльності. Зокрема, використання Big Data, штучного інтелекту та машинного навчання дозволяє більш точно оцінювати страхові ризики, моделювати поведінку клієнтів, прогнозувати ймовірність настання страхових подій та формувати оптимальні страхові тарифи з урахуванням ситуації, яка складається на ринку страхових послуг. Страховики, які скористаються можливістю глибоко інтегрувати штучний інтелект у процеси своєї діяльності зможуть функціонувати більш персоналізовано та з кращим розумінням основного ризику [51].

Удосконалення процесів андеррайтингу на основі цифрових інструментів сприяє зниженню рівня збитковості, а впровадження автоматизованих систем виплат – підвищенню довіри з боку страхувальників і зменшенню репутаційних ризиків. Очікується, що вдосконалені цифрові інструменти, включаючи аналітику на основі штучного інтелекту, підвищать операційну ефективність та сприятимуть залученості клієнтів [52].

Серед сучасних інструментів окремо слід виділити InsurTech-платформи, що забезпечують оптимізацію процесів продажу страхових продуктів та управління полюсами. Завдяки інтеграції з цифровими каналами комунікації InsurTech-рішення сприяють вдосконаленню страхових послуг, зменшенню витрат, підвищують зручність для клієнтів, забезпечують персоналізацію пропозицій, сприяють швидкому врегулюванню збитків і зростанню конкурентоспроможності страхових компаній [53].

Роль InsurTech в трансформації страхових послуг є значною (рис. 3.2).

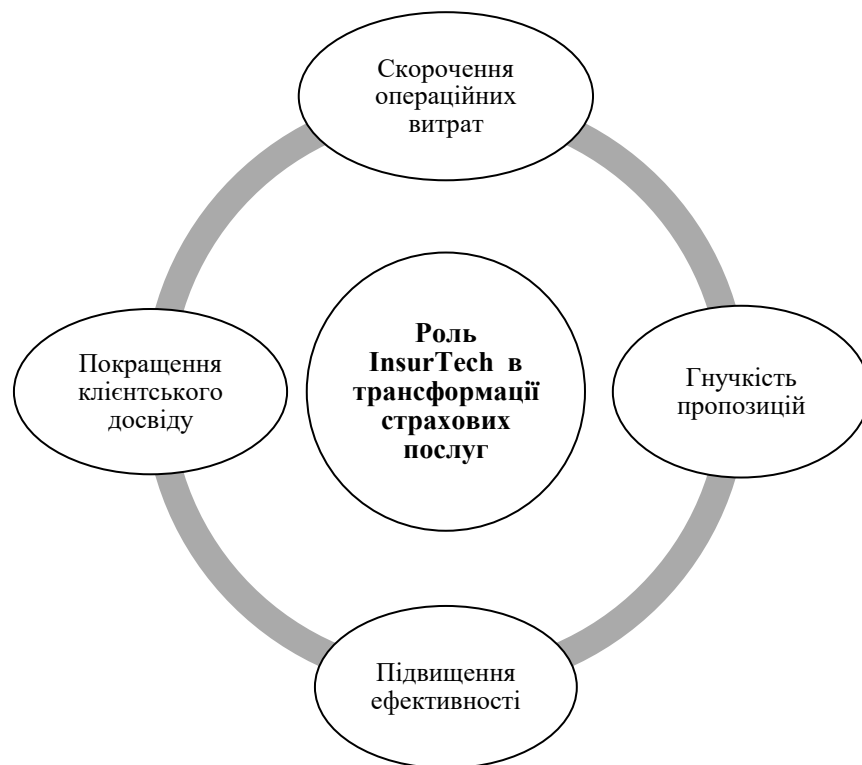

Рис. 3.2 Роль InsurTech в трансформації страхових послуг

Джерело: складено автором на основі [54, с. 87]

Використання InsurTech дозволяє автоматизувати рутинні операції, зменшувати витрати на обробку документів та взаємодію зі страхувальниками, а також впроваджувати інноваційні підходи до андеррайтингу. У результаті InsurTech стає не лише інструментом модернізації внутрішніх процесів, а й важливим чинником зміцнення фінансової стійкості страховика та зростання його конкурентоспроможності.

Важливо відмітити, що FinTech-сектор став одним із напрямків, який демонструє ріст в умовах воєнних викликів. Відповідно попит на різноманітні цифрові рішення стимулює інноваційну активність ІТ-підприємств [55, с. 103].

Вагому роль у забезпечення фінансової стабільності відіграють також механізми перестрахування, які дозволяють страховикам розподілити великі ризики та запобігти надмірному фінансовому навантаженню на страховика. «Використовуючи цей механізм, страховик має можливість довільно визначати обсяг власної відповідальності за будь-яким великим одиничним ризиком або групою однорідних ризиків, передаючи при цьому надлишок зобов'язань перестраховій компанії, а за рахунок цього управляти ризиками, які виникають в межах його операційної діяльності. Значну роль при цьому відіграє вибір оптимального для цього виду ризику методу перестрахування» [56, с. 81].

Сучасні варіанти перестрахування включають не лише традиційні пропорційні та непропорційні договори, але й комплексні багаторівневі програми. Для страхових компаній, що працюють у сегментах з високою ймовірністю втрат (наприклад, майнове та аграрне страхування) правильно визначена перестрахова програма здатна знизити волатильність результатів й убезпечити платоспроможність у періоди надзвичайних подій.

Ще одним інструментом є оптимізація структури капіталу та формування адекватних страхових резервів. Від збалансованого співвідношення власних і залучених ресурсів залежить стійкість компанії до зовнішніх ризиків, можливість виконання поточних та довгострокових зобов'язань та її фінансові результати. Оптимальна структура капіталу дозволяє мінімізувати фінансові

витрати, підвищити ліквідність та забезпечити достатній запас міцності для покриття непередбачуваних збитків.

Не менш важливим компонентом є формування адекватних страхових резервів, які використовуються для здійснення покриття майбутніх страхових виплат. Використання сучасних підходів до оцінки технічних резервів, зокрема методів, що базуються на ринковій вартості зобов'язань, забезпечує більш точне визначення реальних фінансових потреб страховика.

Слід відмітити, що Національним банком України було оновлено методичку розрахунку технічних резервів у Положенні про порядок формування страховиками технічних резервів. Ключові зміни стосуються:

- «– критеріїв застосування спрощень та наближень під час формування технічних резервів;
- процедури перевірки достатності резервів збитків;
- урахування авансових платежів за договорами страхування під час розрахунку резервів премій та визначення ознак обтяжливості когорти договорів для узгодження підходів із положеннями МСФЗ 17;
- оцінки зобов'язань за договорами страховика з іноземними SPV для передавання страхових ризиків;
- окремих термінів ("статистичний викид", "комбінований коефіцієнт збитковості" тощо)» [57].

У формуванні конкурентоспроможності національної економіки вагому роль відіграє здатність страхового ринку мобілізувати великі обсяги тимчасово вільного капіталу та наявність ефективного механізму оперувати ним [58, с. 437].

Впровадження систем внутрішнього контролю та аудиту, а також регулярна оцінка достатності страхових резервів відіграють ключову роль у забезпеченні фінансової стійкості страхової компанії. Ефективно організовані процедури контролю дозволяють своєчасно виявляти порушення, недоліки в управлінні ризиками та потенційні фінансові загрози. Внутрішній аудит забезпечує об'єктивну оцінку дотримання нормативних вимог, правильності формування резервів, якості управління активами та зобов'язаннями [59].

Завдяки впровадженню зазначених заходів зростає прозорість фінансової діяльності страховика, що, у свою чергу, формує довіру з боку страхувальників. Підвищення прозорості сприяє зміцненню ринкової репутації компанії та забезпечує стабільність її довгострокового розвитку.

В таблиці 3.1 представлено наочно інструменти зміцнення фінансової стійкості страхової компанії та визначено їх вплив.

Таблиця 3.1

Інструменти зміцнення фінансової стійкості страхової компанії та їх вплив

Інструменти	Суть	Вплив на фінансову стійкість
Ризик-орієнтоване управління (ERM)	Комплексна система оцінки, моніторингу та реагування на ризики	Зниження сукупного ризику, підвищення передбачуваності фінансових результатів
Стрес-тестування	Аналіз стійкості компанії до екстремальних сценаріїв	Виявлення вразливих місць, покращення планування
Сценарне моделювання	Оцінка поведінки компанії за різних можливих сценаріїв розвитку подій	Підвищення готовності до ризиків, покращення якості управлінських рішень
ORSA (Own Risk and Solvency Assessment)	Власна оцінка ризиків і платоспроможності компанії з урахуванням її бізнес-моделі	Покращення управління ризиками, підвищення внутрішньої дисципліни та прозорості
Диверсифікація інвестиційного портфеля	Розподіл активів між різними інструментами	Зниження ринкового та кредитного ризику
Цифрові технології	Використання сучасної аналітики, автоматизації, алгоритмів прогнозування	Зниження витрат, прискорення процесів, зменшення операційних ризиків
Перестрахування	Передача частини ризику іншим страховикам	Зменшення ймовірності дефіциту ліквідності при великих страхових виплатах
Оптимізація структури капіталу	Управління співвідношенням власних і залучених коштів	Підвищення стійкості до втрат і збитків

Продовження таблиці 3.1

Формування адекватних страхових резервів	Забезпечення покриття майбутніх страхових виплат	Зменшення фінансових ризиків, підвищення надійності виконання зобов'язань
Система внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту	Контроль за правильністю фінансових операцій, оцінка дотримання політик і процедур, аудит управління ризиками	Підвищення прозорості, своєчасне виявлення помилок та порушень, зміцнення довіри до компанії

Джерело: складено автором

Таким чином, зміцнення фінансової стійкості страхової компанії вимагає комплексного підходу, що поєднує традиційні інструменти з сучасними технологіями (Big Data, штучний інтелект та машинне навчання) та передовими практиками управління (ORSA, стрес-тестування). Використання сучасних інструментів зміцнення фінансової стійкості страхової компанії уможливорює не лише підтримувати її платоспроможність, а й забезпечувати довгострокову конкурентоспроможність на ринку. Поєднання ризик-орієнтованого управління, цифрових технологій, ефективних перестрахових стратегій та інвестиційного менеджменту створює комплексну систему захисту від фінансових потрясінь й тим самим формує передумови для подальшого розвитку страховика.

3.3 Рекомендації щодо підвищення фінансової стійкості страхової компанії в умовах економічної нестабільності

В умовах поглиблення економічної нестабільності страхові компанії змушені переосмислювати підходи до організації своєї діяльності, управління ризиками та стратегічного розвитку. Економічне середовище, у якому працює український страховий бізнес, характеризується високою мінливістю, низькою прогнозованістю та значними зовнішніми шоками, що формують підвищений тиск на ліквідність, капітал, страхові резерви та результативність операцій. Крім того, воєнний стан також зумовлює потребу адаптації діяльності страхових

компаній до сучасних реалій. У таких умовах забезпечення фінансової стійкості стає не лише завданням управлінського характеру, а й важливою передумовою довгострокового розвитку та збереження ринкової позиції страховика.

Як уже було зазначено у підрозділі 1.2, на фінансову стійкість страхової компанії впливають як внутрішні, так і зовнішні фактори. Тому в період турбулентності та економічної нестабільності страхові компанії мають переглядати свої стратегічні та тактичні підходи до діяльності. Адже ефективна адаптація до умов нестабільності передбачає не лише технічні зміни у фінансових механізмах, а й формування нової корпоративної культури управління ризиками, модернізацію бізнес-моделі та інтеграцію сучасних технологічних рішень. У цьому контексті особливого значення набувають системний аналіз поточного стану страхової компанії, розуміння вразливих зон й чітке визначення пріоритетів для підвищення фінансової стійкості.

Важливим напрямом зміцнення фінансової стабільності є вдосконалення стратегічного планування. У періоди різких змін страхові компанії мають переходити до багатосценарного підходу, який дозволяє врахувати ймовірність альтернативних економічних траєкторій. Запровадження гнучкого планування сприяє формуванню здатності швидко перелаштовувати операційну діяльність відповідно до нових умов, утримувати необхідний рівень фінансових ресурсів і запобігати різким коливанням ліквідності. Крім того, довгострокова стратегія має включати чітке бачення структури страхового портфеля та вміння балансувати між високомаржинальними і високоризиковими видами страхування.

Окремої уваги потребує питання вдосконалення структури капіталу та системи страхових резервів. У кризових умовах збільшується ймовірність несподіваних витрат, затримок виплат, підвищення збитковості, тому страховики повинні створювати фінансові резерви. Важливо, щоб страхова компанія не лише дотримувалася нормативних вимог, а й формувала додаткові внутрішні запаси стійкості, які забезпечують більшу маневреність у разі

ринкових потрясінь. Такий підхід сприятиме підвищенню ліквідності та здатності компанії своєчасно виконувати свої зобов'язання перед клієнтами.

Зміцненню фінансової стійкості страхової компанії сприяє й підвищення ефективності управління активами. У нестабільних умовах інвестиційна діяльність страховика має базуватися на принципах максимальної надійності та достатнього рівня ліквідності. Перевагу варто надавати інструментам, що забезпечують стабільний дохід при мінімальному ризику, зокрема державним цінним паперам, які у воєнний час є ключовим інструментом підтримки як держави, так і фінансового сектору. Водночас надмірна консервативність може негативно позначитися на прибутковості, тому завдання страховика полягає у пошуку оптимального співвідношення між ризиком та доходністю з урахуванням визначених цілей та завдань страхової компанії.

Суттєвий потенціал для підвищення фінансової стійкості має модернізація системи управління ризиками. У нестабільній економіці страховики стикаються з неочікуваними сценаріями розвитку подій, тому актуальним є застосування сучасного інструментарію, що дозволяє моделювати майбутні стані ринку, прогнозувати рівень збитковості та оцінювати наслідки можливих шоків. Розширення методології сценарного аналізу, регулярне проведення перевірок стійкості та оцінка ключових ризиків забезпечують змогу формувати обґрунтовані управлінські рішення й запобігати фінансовим втратам.

Модернізація системи управління ризиками шляхом впровадження концепції Enterprise Risk Management (ERM), що передбачає інтегроване управління усіма видами ризиків, дозволить страховій компанії:

- здійснювати ранню ідентифікацію ризиків;
- визначати пріоритетність ризиків відповідно до їхнього впливу на капітал та ліквідність;
- підвищувати точність андеррайтингу та тарифоутворення;
- формувати капітал, який повністю відповідає профілю ризиковості.

У контексті дослідження доцільно представити й алгоритм управління фінансовою стійкістю страхової компанії з урахуванням ризиків (рис. 3.3).

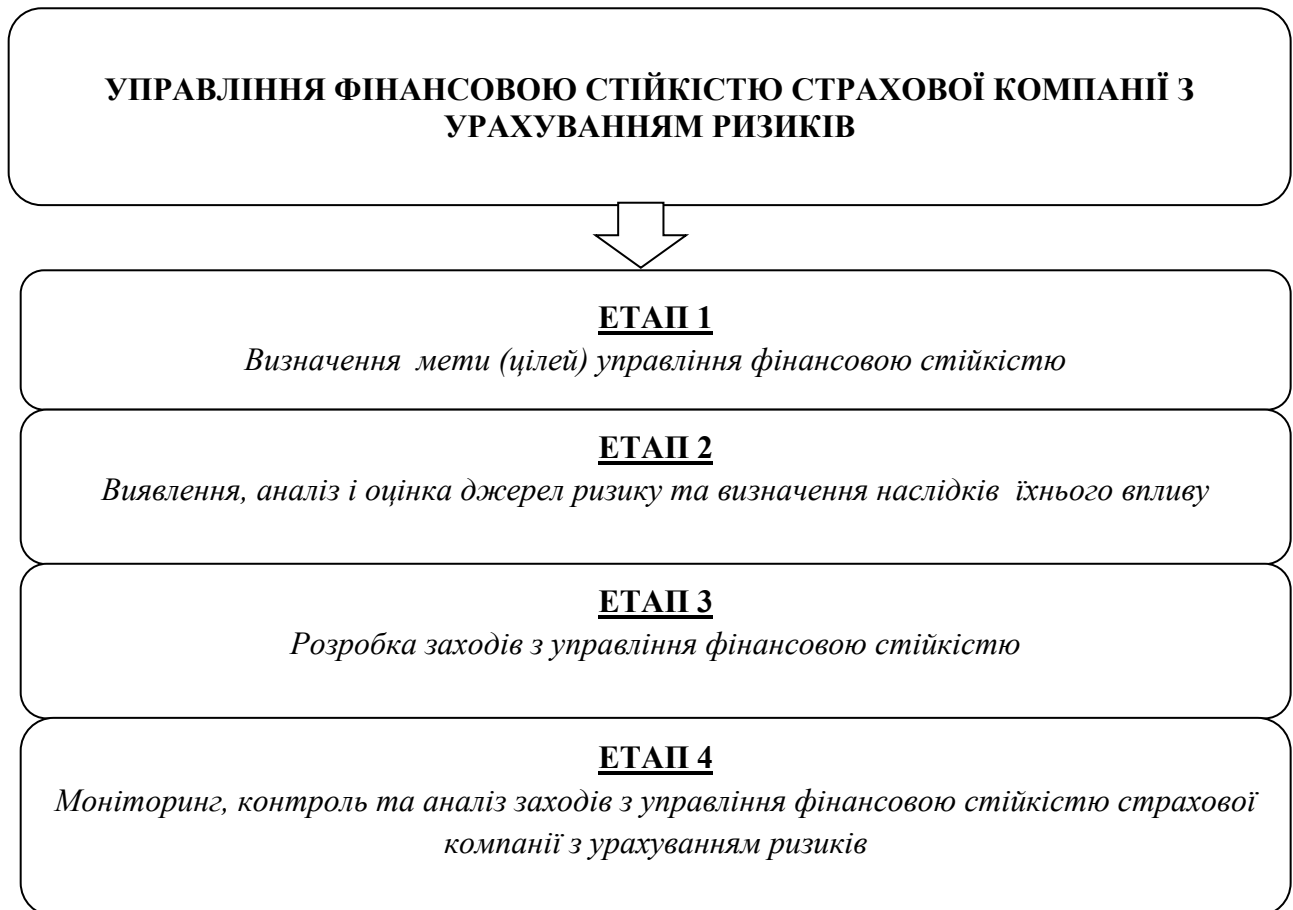

Рис. 3.3 Алгоритм управління фінансовою стійкістю страхової компанії з урахуванням ризиків

Джерело: складено автором на основі [49, с. 151]

На першому етапі формулюється стратегічна мета забезпечення належного рівня фінансової стійкості страховика, яка охоплює підтримання достатнього рівня капіталу, своєчасне виконання зобов'язань перед страхувальниками, оптимізацію структури активів та зобов'язань, а також мінімізацію можливих впливів ризиків. Чітко визначені цілі створюють основу для побудови системи управління та дозволяють координувати дії всіх підрозділів страхової компанії.

Другий етап включає ідентифікацію ключових ризиків, притаманних страховій діяльності: ринкових, кредитних, операційних тощо. Виконується їхня якісна й кількісна оцінка, аналізується імовірність виникнення та можливих фінансових наслідків. На цьому етапі визначаються основні загрози для фінансової стійкості страхової компанії та формуються пріоритети управління ризиками.

На третьому етапі після оцінки ризиків розробляється комплекс заходів з управління фінансовою стійкістю, що включає розробку механізмів та інструментарію для здійснення управління фінансовою стійкістю страхової компанії. Заходи повинні бути узгоджені із стратегічними цілями компанії та орієнтовані на довгострокову стабільність. До стратегічних цілей страховика можуть належати такі: формування базової ділової стратегії, розроблення й упровадження інноваційних страхових продуктів та відповідної тарифної політики, застосування сучасних технологій, підвищення кваліфікації персоналу, залучення додаткових фінансових ресурсів, розширення присутності на нових сегментах страхового ринку, удосконалення організаційної структури, а також оптимізація та диверсифікація каналів збуту страхових послуг [12].

Останній четвертий етап передбачає постійний контроль результатів впроваджених заходів, аналіз динаміки фінансових показників і своєчасне виявлення відхилень від запланованих цілей. Забезпечується регулярний перегляд рівня ризиків, коригування заходів управління та оновлення стратегії відповідно до змін зовнішнього економічного середовища. Такий моніторинг дає змогу забезпечити гнучкість системи управління фінансовою стійкістю та підтримувати стабільність функціонування страхової компанії.

В діяльності страхової компанії важливим є організація ефективної системи внутрішнього контролю й аудиту. Система контролю має бути інтегрованою у всі рівні управління страховою компанією й охоплювати як операційні, так і фінансові процеси. Внутрішній аудит при цьому виконує роль незалежного інструмента оцінки, що дозволяє підтримувати прозорість та підвищувати довіру до страхової компанії.

Окремим та надзвичайно важливим та водночас актуальним напрямом є цифровізація діяльності страховика. Цифровізація виступає як ключова умова підтримання конкурентоспроможності страхової компанії. У сучасних умовах цифрові технології дозволяють прискорити обробку даних, підвищити точність фінансових прогнозів, удосконалити операційні процеси та знизити рівень шахрайства. Для страхової компанії це означає можливість підвищення

швидкості прийняття рішень, скорочення витрат тощо. Крім того, цифрові сервіси підвищують задоволеність страхувальників, що у свою чергу позитивно впливає на стабільність страхового портфеля у довгостроковій перспективі. Тому слід розвивати мобільні платформи та InsurTech-рішення для підвищення клієнтоорієнтованості.

Вагомим елементом в контексті забезпечення ефективності діяльності та зміцнення фінансової стійкості залишається довіра клієнтів. У кризових періодах рівень невизначеності зростає, і саме прозорість діяльності страховика стає ключовим фактором його репутаційної надійності. Страхова компанія має інформувати громадськість про свою діяльність та свій фінансовий стан. Відкритість і зрозумілі комунікації формують відчуття надійності, що стимулює зростання кількості клієнтів і тим самим збільшує обсяг страхових премій.

В умовах економічної нестабільності страхові компанії повинні не тільки зберігати існуючу клієнтську базу, а й активно працювати над її розширенням. Крім того, в кризовий період попит на страхування змінюється, а тому важливо:

- адаптувати продуктові лінійки до нових потреб ринку (військові ризики, страхування відповідальності);
- посилити комунікацію з клієнтами та забезпечити високий рівень сервісу;
- розвивати партнерські програми з банками, медичними установами;
- впроваджувати персоналізовані страхові продукти.

Зростанню прибутковості та посиленню фінансової стійкості також сприяє упровадження інноваційних послуг та сучасних технологій. Активний розвиток інноваційної діяльності за всіма напрямками функціонування дає змогу страховій компанії протягом тривалого періоду отримувати додаткові прибутки та акумулювати фінансові ресурси для подальшого запровадження нових послуг і технологічних рішень [60, с. 234].

У ході дослідження було проведено аналіз фінансової стійкості страхової компанії на прикладі ПрАТ «СК «Арсенал Страхування», а тому можна надати такі рекомендації щодо зміцнення її фінансової стійкості.

По-перше, слід приділити увагу кільком ключовим напрямам, за якими здійснюється страхування (автострахування, медичне страхування та страхування майна) й представити інноваційні страхові продукти, які врахують поведінкові особливості страхувальників. Це дозволить зменшити ризики та підвищити прибутковість.

По-друге, важливим компонентом фінансової стійкості для компанії є посилення управління ризиками. Доцільною є модернізація системи оцінювання ризиків із врахуванням регіональних, макроекономічних та галузевих факторів. Регулярне прогнозування діяльності та оцінка можливих наслідків економічних коливань дозволять компанії формувати стабільні фінансові результати. Крім того, страховій компанії варто приділити увагу підвищенню гнучкості інвестиційної політики, орієнтуючись на надійні та короткострокові інструменти, що забезпечують достатній рівень ліквідності.

По-третє, страховій компанії також доцільно продовжити практику цифрової трансформації своєї діяльності. Підвищення якості цифрового сервісу сприятиме зміцненню репутації страхової компанії і забезпечить стійкий рівень надходжень страхових премій. Особлива увага має бути приділена розробці сучасних систем виявлення шахрайства, що дозволить зменшити витрати та підвищити точність оцінки ризиків.

Таким чином, забезпечення фінансової стійкості страховика видається можливим за умови постійного моніторингу та деталізованого контролю діяльності страхової компанії й вчасного реагування менеджменту компанії на зміни як у внутрішньому, так і зовнішньому середовищі. Підвищення фінансової стійкості страхової компанії в умовах економічної нестабільності потребує комплексних заходів, що охоплюють стратегічне планування, управління ризиками, модернізацію фінансових процесів, оптимізацію портфеля, цифровізацію діяльності та підвищення прозорості. Впровадження наведених рекомендацій сприятиме формуванню адаптивної, стійкої та конкурентоспроможної бізнес-моделі страхової компанії, здатної ефективно функціонувати навіть у періоди економічної нестабільності.

Висновки до розділу 3

У результаті здійсненого дослідження можна зробити наступні висновки.

Аналіз зарубіжної практики показав, що країни з розвиненими страховими ринками формують багаторівневу систему забезпечення фінансової стійкості, де ключову роль відіграють ризик-орієнтовані моделі управління, спрямовані на дотримання вимог до достатності капіталу та формування адекватних технічних резервів. Такі практики, як Solvency II, Risk-Based Capital демонструють ефективність у зниженні ймовірності банкрутств, забезпеченні достатності капіталу та посиленні довіри клієнтів. Зарубіжний досвід доводить, що ефективне поєднання регуляторних вимог, корпоративного управління та сучасних моделей ризик-менеджменту дозволяє страховим компаніям успішно адаптуватися до економічних шоків й зменшувати вплив зовнішніх факторів.

Обґрунтовано доцільність використання сучасних інструментів зміцнення фінансової стійкості страхової компанії, адже вони формують основу для стратегічного управління ризиками й дозволяють страховим компаніям завчасно реагувати на зміни, підвищувати точність фінансового планування та оптимізувати використання фінансових ресурсів. Акцентовано, що компанії, які швидко інтегрують у свою діяльність сучасні технології та підходи, демонструють задовільні показники стійкості навіть у кризових умовах.

Розроблено практичні рекомендації щодо підвищення фінансової стійкості страхової компанії в умовах економічної нестабільності. Запропоновані заходи включають модернізацію системи управління ризиками, удосконалення структури капіталу та оптимізацію технічних резервів, диверсифікацію інвестиційного портфеля, поглиблення цифрової трансформації в діяльності, посилення внутрішнього контролю, розширення клієнтоорієнтованих страхових продуктів. Представлено алгоритм управління фінансовою стійкістю страхової компанії з урахуванням ризиків.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній магістерській роботі здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано вирішення наукового завдання, яке полягає в розробці практичних рекомендацій щодо підвищення фінансової стійкості страхової компанії в умовах економічної нестабільності. До основних висновків дослідження можна віднести наступні.

Визначено, що фінансова стійкість страхової компанії є багатовимірною характеристикою, під якою слід розуміти як здатність страховика забезпечувати виконання своїх зобов'язань за договорами страхування в умовах впливу несприятливих чинників та змін економічного середовища, що досягається завдяки оптимальній структурі капіталу, достатності страхових резервів та ефективному фінансовому управлінні.

Досліджено, що на фінансову стійкість страхової компанії впливає ряд факторів й найбільш розповсюдженою практикою є їхній поділ на дві групи: зовнішні та внутрішні. Ключовими елементами впливу на фінансову стійкість страховика є: власний капітал, обсяг страхових резервів, інвестиційна політика, тарифна політика, збалансованість страхового портфеля, перестраховування. Зовнішні фактори є результатом впливу на страхову компанію зовнішнього середовища й не залежать від ефективності та результативності її діяльності.

Розглянуто методичні підходи до аналізу фінансової стійкості, серед яких важливе місце займають коефіцієнтний аналіз, оцінка ліквідності та платоспроможності. Акцентовано, що аналіз фінансової стійкості страхової компанії може бути здійснений шляхом розрахунку абсолютних та відносних показників. Аналіз фінансової стійкості страхової компанії уможливорює оцінити її стан й детермінувати можливості щодо протидії негативним впливам.

На основі організаційно-економічної характеристики та аналізу діяльності ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» було встановлено, що страхова компанія характеризується стабільними фінансовими результатами та стійкими позиціями на вітчизняному страховому ринку й демонструє позитивну динаміку розвитку.

Досліджено динаміку основних показників за 2022–2024 рр., що характеризують фінансовий стан страхової компанії. Встановлено, що ПрАТ «СК «Арсенал Страхування» має у структурі активів більшу частку оборотних активів, починаючи з 2023 року, що вказує на зростання ліквідності та посилення здатності страхової компанії виконувати поточні зобов'язання. Крім того, показники ліквідності та платоспроможності компанії характеризуються досить позитивно, адже всі коефіцієнти є вищими за рекомендовані межі і підтверджують фінансову стабільність страхової компанії. Показники ділової активності свідчать про ефективність використання капіталу та зростання оборотності активів. Аналіз прибутковості підтверджує позитивну тенденцію у формуванні фінансових результатів діяльності страхової компанії.

Підтверджено, що попри загальні макроекономічні ризики, компанія підтримує належний рівень фінансової стійкості, що характеризує збалансованість між обсягами прийнятих страхових ризиків, наявними фінансовими ресурсами та ефективністю управління капіталом. Оцінка фінансової стійкості показала, що значну частину в структурі залученого капіталу займають страхові резерви, однак це є особливістю функціонування страховиків.

Вивчено зарубіжний досвід забезпечення фінансової стійкості страховиків, який дозволив зробити висновки, зокрема, щодо успішності використання ризик-орієнтованих моделей оцінки платоспроможності. Виявлено, що впровадження стандартів Solvency II значно підвищує прозорість, ефективність управління ризиками та вимоги до капіталу страхових компаній.

Обґрунтовано доцільність використання сучасних інструментів зміцнення фінансової стійкості страхової компанії, адже в умовах економічної нестабільності посилюється ризиковість функціонування страховиків на фінансовому ринку країни. Одним із ключових інструментів є ризик-орієнтоване управління (ERM). Важливим є використання інструментів стрес-тестування, сценарного моделювання та оцінки ORSA. Актуалізується й потреба в диверсифікації інвестиційного портфеля, оптимізації структури капіталу та

формуванні адекватних страхових резервів, впровадженні систем внутрішнього контролю та аудиту. Також є необхідність щодо застосування цифрових технологій. InsurTech-рішення сприяють вдосконаленню діяльності страхових компаній та підвищенню їх конкурентоспроможності.

Запропоновано практичні рекомендації щодо підвищення фінансової стійкості страхової компанії в умовах економічної нестабільності. Вони охоплюють заходи, які спрямовані на удосконалення системи управління ризиками, оптимізацію структури капіталу, підвищення ефективності інвестиційної діяльності, розвиток внутрішнього контролю, а також зміцнення клієнтської бази за рахунок інноваційних страхових продуктів. Особлива увага приділена необхідності цифрової модернізації бізнес-процесів як чиннику підвищення операційної ефективності та мінімізації ризиків.

Таким чином, фінансова стійкість страхової компанії формується не лише під впливом зовнішніх регуляторних вимог та ринкової кон'юнктури, а й значною мірою залежить від якості внутрішніх управлінських рішень, гнучкості бізнес-моделі та здатності до інноваційного розвитку. Впровадження системного підходу до управління ризиками, орієнтація на міжнародні стандарти та активне використання сучасних цифрових технологій створюють передумови для підвищення конкурентоспроможності українських страховиків та їхньої здатності ефективно функціонувати в умовах економічної нестабільності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Журавка О. С., Темченко А. Р., Федорченко В. Г. Теоретичні підходи до визначення фінансової стійкості страхових компаній. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 22, Ч.1. С. 117–122.
2. Малащук О. В. Фінансова стійкість страхової компанії в умовах сучасних викликів. *Управління змінами та інновації*. 2025. №14. С. 104–107.
3. Олійник В. М., Бондаренко Є. К. Поняття фінансової стійкості страхової компанії та елементів впливу на неї. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2014. Вип. 39. С. 149–157.
4. Бойко А.О. Теоретичні основи та практичний досвід забезпечення фінансової стійкості страхової компанії. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. 2010. Вип. 7 (25), Ч. 4. С. 36–50.
5. Базилевич В. Д. Страхування : підручник. Київ: Знання, 2008. 1019 с.
6. Вовчак О. Д. Страхова справа : підручник. Київ: Знання, 2011. 391 с.
7. Іванюк І.С., Маруженко Д.С. Теоретичні підходи до визначення категорії «фінансова стійкість страхової компанії». *Фінанси України*. 2006. С. 77–89.
8. Ткаченко Н. В. Фінансова стійкість страхових компаній: теоретичні підходи. *Фінанси України*. 2009. №6. С. 104–121.
9. Шірінян Л. В. Визначення фінансової стійкості страхових компаній і підприємств. *Фінанси України*. 2005. № 9 (118). С. 70–80.
10. Теоретичні основи забезпечення якості прийняття управлінських рішень в умовах європейської інтеграції : монографія / М. М. Новікова, Н. О. Кондратенко, М. В. Боровик та ін. ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : «Друкарня Мадрид», 2020. 335 с.
11. Міждисциплінарний словник зі страхування та ризик-менеджменту / Р.В. Пікус, Н.В. Приказюк, О.М. Лобова та ін.; за наук. ред. проф. Р.В. Пікус. К.: Логос, 2015. 508 с.

12. Ткаченко Н.В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: теорія, методологія та практика : монографія. Черкаси: «Черкаський ЦНТЕІ», 2009. 570 с.

13. Швед В.В., Омельченко О.В., Мартинюк В.С. Концептуальні та методологічні підходи до визначення стійкості фінансового стану підприємства. *Подільський науковий вісник*. 2024. № 1 (29). С. 30–38.

14. Докієнко Л.М. Концептуальні підходи до комплексної діагностики фінансової стійкості підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2020. №14. С.25–31.

15. Смирнов І. М., Брік С.В. Фактори впливу на фінансову стійкість страхової компанії. *Теоретичні та практичні дослідження молодих вчених* : зб. тез доп. 16-ї Міжнар. наук.-практ. конф. магістрантів та аспірантів, 14-16 грудня 2022 р. Харків : НТУ «ХПІ», 2022. С. 288–289.

16. Малащук О. В. Основні фактори впливу на фінансову стійкість компаній страхового ринку України. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 4 (55). С. 286–291.

17. Пікус Р. В., Балицька М.В. Фінансова стійкість страхової організації та джерела її забезпечення. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2016. Вип. 3. С. 6–10.

18. Шолойко А. С., Абаєва А. Ю. Фактори впливу на фінансову стійкість страхової компанії. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи* : зб. тез доп. III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 08 грудня 2022 р. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2022. С. 207–208.

19. Цуркан І.М., Остапенко А. О. Фінансова стійкість страхової компанії та ключові умови її забезпечення. *Ефективна економіка*. 2020. №4. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2020/57.pdf

20. Кужелєв М.О., Житар М.О. Фінансова стійкість страхових компаній в умовах динамічного зовнішнього середовища. *Економічний вісник університету*. 2016. № 29/1. С. 287–294.

21. Нечипоренко А. В. Концептуальні підходи до розвитку страхової діяльності в Україні. *Бізнес Інформ*. 2021. №6. С. 234–239.
22. Страхування: практикум : навч. посіб. / за ред. В. Д. Базилевича. 2-ге вид., переробл. і допов. К. : Знання, 2011. 607 с.
23. Ткаченко Є. Ю., Зінченко В. В. Сучасні підходи до оцінки фінансової стійкості підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2024. Вип. 86. С. 153–159.
24. Abernikhina I., Toporkova O., Sokyrynska I., Shylo L. Methodical approaches for assessing the financial stability of insurance companies. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2021. №3(38), P. 144–153.
25. Братюк В.П., Гудачок Я.Ю. Дослідження управління фінансовою надійністю страховика на прикладі страхових компаній України. *Ефективна економіка*. 2014. №11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3509>
26. Методика рейтингового оцінювання фінансової надійності (стійкості) страховика. URL: https://www.rurik.com.ua/documents/methodology/metod_insurstab-final.pdf
27. Ліснічук О.А., Нестерчук Т.А. Методичні підходи до оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 18. С. 454–462.
28. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
29. Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків : Розпорядження Держфінпослуг від 17.03.2005 №3755. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3755486-05#Text>
30. Сосновська О.О., Мазур Н.П. Механізм оцінки фінансової стійкості страховика засобами табличного процесора. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2017. № 3. С. 388–397.
31. Офіційний сайт ПрАТ «СК «Арсенал Страхування». URL: <https://arsenal-ic.ua/>
32. Арсенал Страхування. *Finance.ua*. URL: <https://finance.ua/ua/insurance-companies/arsenal-strahovanie>

33. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
34. Кужелєв М.О., Нечипоренко А.В. Вплив FinTech на діяльність страхових компаній на фінансовому ринку України. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2025. №1(15). С. 430–438.
35. Рибак О.М., Сенчук Г.В. Дослідження фінансового стану страхових компаній в період дії воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. №63. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-65>
36. Нечипоренко А. В. Державне регулювання страхової діяльності в Україні: теоретичний аспект. *Ефективна економіка*. 2021. №7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9079>
37. Кужелєв М.О., Меженська В.В. Діагностика фінансового стану корпорації в умовах динамічного зовнішнього середовища. *Схід*. 2012. № 1 (115). С. 62–67.
38. Лопатовська О., Пономарьова К. Сучасна методика аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2022. Том 310 № 5(1). С. 221–228.
39. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Вид-тво ПП «Астрія», 2020. 434 с.
40. Фінанси страхових організацій : у схемах і таблицях : навч. посібник / укл.: М. П. Федішин, Л. В. Попова, С. С. Кучерівська. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2023. 228 с.
41. Нечипоренко А.В. Управління фінансами страхових компаній в контексті сучасних викликів. *Менеджмент та маркетинг як фактори розвитку бізнесу* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 17-19 квітня 2024 р.). Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2024. Т.1. С.594–597.
42. Шірінян Л.В. Зарубіжний досвід забезпечення платоспроможності страхових компаній. *Економічні науки : збірник наукових праць ЧДТУ*. 2009. №22. С. 40–45.

43. Тимошик Н. С. Впровадження європейських стандартів у страховий менеджмент України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2024. №6. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-6-10061>
44. Карцева В. В., Прасолова С. П. Інститути міжнародного страхового ринку: навчальний посібник+навчальний тренінг. Київ: «SBA-Print», 2020. 568 с.
45. Временко Л. В., Корват О. В. Пруденційні режими регулювання страхової діяльності: цілі, задачі, інструменти. *Страхова справа*. 2009. №1 (33). С. 60–64.
46. Prudential and Reporting Standards for General insurance. *APRA*. URL: <https://www.apra.gov.au/industries/2/standards>
47. Глухова В. І., Крот Л. М. Управління ризиками діяльності страхових компаній в контексті фінансової безпеки. *Економіка та суспільство*. 2023. №54. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-81>
48. Інноваційна модернізація менеджменту в умовах глобальної нестабільності : монографія / за заг. ред. А. Ю. Горбового; М. О. Кужелев, С. В. Онишко, В. І. Куценко, А. А. Олешко, М. В. Гусятинський, А. А. Халецька та ін.; УДФСУ. Ірпінь-Білосток, 2018. 305 с.
49. Балицька М.В. Забезпечення фінансової стійкості страхової компанії в Україні : дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.08 - гроші, фінанси і кредит. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2019. 224 с.
50. Рудь О.О. Інвестиційний ризик-менеджмент: особливості аналізу та оцінки ризиків в інвестиційному проєкті. *Економіка та суспільство*. 2024. №70. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-127>
51. The future of AI in the insurance industry. *McKinsey & Company*. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/the-future-of-ai-in-the-insurance-industry>
52. Global Insurance Market Report (GIMAR). *International Association of Insurance Supervisors*. URL: <https://www.iaais.org/uploads/2024/12/Global-Insurance-Market-Report-2024.pdf>

53. Шустер О. InsurTech: Вплив інновацій на сферу страхування. *FreshTech*. 2024. URL: <https://freshtech.global/ua/blog/insurtech-the-impact-of-innovation-on-the-insurance-industry>
54. Полчанов А. Ю., Галатюк К. О. Інновації InsurTech та телематика як «драйвери» змін у страховій індустрії. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. №4(110). С. 86–93.
55. Кужелєв М. О. Особливості діяльності ІТ-підприємств України: конфліктні стани та сценарії розвитку. *Сталий розвиток економіки*. 2025. №5(56). С. 101–106.
56. Величко Г.О., Сташкевич Н.М., Сташкевич О.С. Напрями удосконалення фінансової стійкості страхових компаній. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2017. Вип. 25(2). С. 79-82.
57. Оновлено методику формування технічних резервів страховиків. *Національний банк України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/onovleno-metodiku-formuvannya-tehnicnih-rezerviv-strahovikiv>
58. Регулятивний потенціал фінансового ринку в умовах глобальних викликів : монографія / за заг. ред. д.е.н., професора С. В. Онишко. Ірпінь : Видавництво Національного університету ДПС України, 2016. 452 с.
59. Kuzheliev M.O., Sokyрко O.S. Insurance services market development: international experience and Ukrainian realia. *Actual Problems of Economics*. 2015. №9. P. 365–371.
60. Озерова А. Г., Левкович О. В. Управління фінансовою стійкістю страхової компанії. *Бізнес Інформ*. 2020. №7. С. 230–235.

ДОДАТКИ

Методика розрахунку показників фінансової стійкості компанії

Назва показника	Алгоритм розрахунку	Джерело інформації	Теоретично достатнє значення
1. Коефіцієнт співвідношення позичених і власних коштів	Відношення суми зобов'язань по залученим і позиченим коштам до суми власних коштів	Ф.№1, (р.1595 + р.1695+ р.1700) : р.1495	Менше 1
2. Коефіцієнт автономії	Відношення суми власних коштів до підсумку по балансу	Ф.№1, р.1495 : р.1300 (1900)	Більше 0,5
3. Коефіцієнт маневреності власних коштів	Відношення суми власних оборотних коштів до суми власних коштів	Ф.№1, (р.1195 – р.1695) : р.1495	Якомога більший
4. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	Відношення суми залученого капіталу до підсумку по балансу	Ф.№1, (р.1595 + р.1695 + р.1700) : р.1900	Менше 0,5
5. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	Відношення суми довгострокових зобов'язань до суми довгострокових зобов'язань і власного капіталу	Ф.№1, р.1595 : (р.1595 + р.1495)	Зменшення коефіцієнта
6. Коефіцієнт фінансового левереджу	Відношення суми довгострокових зобов'язань до суми власного капіталу	Ф.№1, р.1595 : р.1495	Менше 0,5
7. Показник заборгованості кредиторам	Відношення суми кредиторської заборгованості до суми активів	Ф.№1, р.1610+р.1615+р.1620+р.1625+р.1630 : р. 1300	Якомога менший
8. Коефіцієнт покриття запасів (Кпз)	Відношення суми робочого капіталу до суми запасів	Ф.№1, (р.1195* - р.1695**):(р.1100+р.1110)	0,6-0,8

Джерело: [28]

Групи показників, що характеризують фінансову стійкість страховика

Група	Показники
Показники, що характеризують склад та структуру активів страховика та зв'язок між активами та зобов'язаннями	1) <i>показник дебіторської заборгованості</i>, який показує співвідношення між дебіторською заборгованістю та чистим капіталом страховика; 2) <i>показник ліквідності активів</i> (відношення високоліквідних активів до зобов'язань), який визначає, яка частка зобов'язань страховика покривається високоліквідними активами.
Показники ефективності страхової діяльності	1) <i>показник ризику страхування</i>, який уособлює співвідношення суми чистих премій страховика і чистого капіталу; 2) <i>показник обсягів страхування</i>, що показує співвідношення між витратами страхової компанії на відшкодування збитків і сумою чистих зароблених премій; 3) <i>показник незалежності від перестрахування</i>, який показує співвідношення між сумою чистих премій за всіма страховими полісами і сумою валових премій за цими ж страховими полісами; 4) <i>показник відношення чистих страхових резервів до капіталу</i>, який характеризує співвідношення між страховими зобов'язаннями страховика та величиною чистого капіталу страховика.
Показники дохідності та рентабельності	1) <i>показник дохідності</i>, який показує яка сума чистого прибутку припадає на одиницю чистого капіталу страховика; 2) <i>показник змін у власному капіталі</i>, який відображає темпи приросту чистого капіталу страховика протягом року, тобто свідчить про зростання ринкової вартості страхової компанії; 3) <i>показник дохідності інвестицій</i>, який характеризує рентабельність фінансових вкладень страхової компанії і виражається співвідношенням між прибутком страховика від фінансової діяльності та середньорічним обсягом фінансових інвестицій.

Джерело: [11, с. 308]

Додаток В

Показники тестів раннього попередження та методи їх розрахунку

№ з/п	Показник	Метод розрахунку	Формула
1	Показник дебіторської заборгованості	ПДЗ = 100%*(Дебіторська заборгованість) / (Капітал)	$100 * (\Phi 1050 + 160 + 170 + 180 + 190 + 200 + 210 + 060) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$
2	Показник ліквідності активів	ПЛА = 100% * (Високоліквідні активи) / (Зобов'язання)	$100 * (\Phi 1\ 230 + 240) / (\Phi 1\ 430 + 480 + 620 + 630)$
3	Показник ризику страхування	ПРС = 100% * (Сума чистих премій за всіма полісами) / (Капітал)	Життя: $100 * (P1\ 080 - 090) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$ Не життя: $100 * (P1\ 010 - 020) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$
4	Зворотний показник платоспроможності	ЗПП = 100 * (Загальна сума зобов'язань) / (Капітал)	$100 * (\Phi 1\ 430 + 480 + 620 + 630) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$
5	Показник доходності	ПД = 100 * (Чистий прибуток) / (Капітал)	$100 * (\Phi 2: 220 \text{ (або 225)}) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$
6	Показник обсягів страхування (андеррайтингу)	ПА = 100 * (Виплати і витрати) / (Сума чистих зароблених премій)	Не життя: $100 * (P1\ 240 + 320 + 330 + P3(K)070 - P3(\Pi)070 + P4(K)070 - P4(\Pi)070) / P1\ 070$
7	Показник змін у капіталі	ПЗК = 100 * (Капітал (t)) / (Капітал (t-1) - 1)	$100 * ((\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)(K) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)(\Pi) - 1)$
8	Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами	ПЗЧП = 100 * ((Сума чистих премій (t)) / (Сума чистих премій (t-1)) - 1)	Життя: $100 * (P1(\Pi)\ 080 - 090) / P1(K)\ 080 - 090 - 1)$ Не життя: $100 * (P1(\Pi)\ 010 - 020) / P1(K)\ 010 - 020 - 1)$
9	Показник незалежності від перестрахування	ПНП = 100 * (Чиста сума премій по всіх полісах) / (Валова сума премій по всіх полісах)	Життя: $100 * P1\ 080 - 090 / P1\ 080$ Не життя: $100 * P1\ 010 - 020 / P1\ 010$
10	Показник відношення чистих страхових резервів до капіталу	ПВРК = 100% * (Чисті страхові резерви) / (Капітал)	Не життя: $100 * (\Phi 1\ 415 - 416) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$
11	Показник доходності інвестицій	ПДІ = 100% * (Прибуток від фінансової діяльності) / (Середній обсяг фінансових інвестицій протягом року)	$200 * \Phi 2\ (110 + 120 + 130 - 140 - 150 - 160) / \Phi 1\ (040(\Pi) + 045(\Pi) + 220(\Pi) + 040(K) + 045(K) + 220(K))$

Джерело: [30]

Додаток Г

**Діапазон (шкала) значень показників тестів раннього попередження
для аналізу фінансових коефіцієнтів**

№ з/п	Показник	Шкала	
		Не життя	Життя
1	Показник дебіторської заборгованості (ПДЗ)	1) $0 \leq \text{ПДЗ} < 50$ 2) $50 \leq \text{ПДЗ} < 75$ 3) $75 \leq \text{ПДЗ} < 100$ 4) $100 \leq \text{ПДЗ}$	1) $0 \leq \text{ПДЗ} < 50$ 2) $50 \leq \text{ПДЗ} < 75$ 3) $75 \leq \text{ПДЗ} < 100$ 4) $100 \leq \text{ПДЗ}$
2	Показник ліквідності активів (ПЛА)	1) $95 \leq \text{ПЛА}$ 2) $80 \leq \text{ПЛА} < 95$ 3) $65 \leq \text{ПЛА} < 80$ 4) $\text{ПЛА} < 65$	1) $60 \leq \text{ПЛА}$ 2) $50 \leq \text{ПЛА} < 60$ 3) $40 \leq \text{ПЛА} < 50$ 4) $\text{ПЛА} < 40$
3	Показник ризику страхування (ПРС)	1) $\text{ПРС} \leq 100$ 2) $100 < \text{ПРС} \leq 200$ 3) $200 < \text{ПРС} \leq 300$ 4) $300 < \text{ПРС}$	1) $\text{ПРС} \leq 300$ 2) $300 < \text{ПРС} \leq 400$ 3) $400 < \text{ПРС} \leq 500$ 4) $500 < \text{ПРС}$
4	Зворотний показник платоспроможності (ЗПП)	1) $0 < \text{ЗПП} \leq 20$ 2) $20 < \text{ЗПП} \leq 50$ 3) $50 < \text{ЗПП} \leq 75$ 4) $75 < \text{ЗПП}, \text{ЗПП} \leq 0$	1) $0 < \text{ЗПП} \leq 20$ 2) $20 < \text{ЗПП} \leq 50$ 3) $50 < \text{ЗПП} \leq 90$ 4) $90 < \text{ЗПП}, \text{ЗПП} \leq 0$
5	Показник доходності (ПД)	1) $50 < \text{ПД}$ 2) $25 < \text{ПД} \leq 50$ 3) $0 \leq \text{ПД} \leq 25$ 4) $\text{ПД} < 0$	1) $50 < \text{ПД}$ 2) $25 < \text{ПД} \leq 50$ 3) $0 \leq \text{ПД} \leq 25$ 4) $\text{ПД} < 0$
6	Показник обсягів страхування (андеррайтингу) (ПА)	1) $\text{ПА} \leq 50$ 2) $50 < \text{ПА} \leq 100$ 3) $100 < \text{ПА} \leq 110$ 4) $110 < \text{ПА}$	—
7	Показник обсягів страхування (андеррайтингу) (ПА)	1) $10 < \text{ПЗК}$ 2) $5 < \text{ПЗК} \leq 10$ 3) $0 < \text{ПЗК} \leq 5$ 4) $\text{ПЗК} \leq 0$	1) $10 < \text{ПЗК}$ 2) $5 < \text{ПЗК} \leq 10$ 3) $0 < \text{ПЗК} \leq 5$ 4) $\text{ПЗК} \leq 0$
8	Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами (ПЗЧП)	1) $40 \leq \text{ПЗЧП}$ 2) $33 \leq \text{ПЗЧП} < 40$ 3) $10 \leq \text{ПЗЧП} < 33$ 4) $\text{ПЗЧП} < 10$	1) $40 \leq \text{ПЗЧП}$ 2) $33 \leq \text{ПЗЧП} < 40$ 3) $10 \leq \text{ПЗЧП} < 33$ 4) $\text{ПЗЧП} < 10$
9	Показник незалежності від перестраховування (ПНП)	1) $50 \leq \text{ПЗП}$ 2) $40 \leq \text{ПЗП} < 50$ 3) $30 \leq \text{ПЗП} < 40$ 4) $\text{ПЗП} < 30, 85 \leq \text{ПЗП}$	1) $80 \leq \text{ПЗП}$ 2) $65 \leq \text{ПЗП} < 80$ 3) $50 \leq \text{ПЗП} < 65$ 4) $\text{ПЗП} < 50$
10	Показник відношення чистих страхових резервів та капіталу (ПВРК)	1) $0 < \text{ПВРК} \leq 50$ 2) $50 < \text{ПВРК} \leq 75$ 3) $75 < \text{ПВРК} \leq 100$ 4) $100 < \text{ПВРК}, \text{ПВРК} \leq 0$	—
11	Показник доходності інвестицій (ПДІ)	1) $10 \leq \text{ПДІ}$ 2) $5 \leq \text{ПДІ} < 10$ 3) $0 \leq \text{ПДІ} < 5$ 4) $\text{ПДІ} < 0$	1) $30 \leq \text{ПДІ}$ 2) $10 \leq \text{ПДІ} < 30$ 3) $5 \leq \text{ПДІ} < 10$ 4) $\text{ПДІ} < 5$

Джерело: [30]

Додаток Д

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ"	Дата (рік, місяць, число)	2023 01 01
Територія	КИЇВСЬКА	за ЄДРПОУ	33908322
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КАТОТТГ ¹	UA8000000000980793
Вид економічної діяльності	Інші види страхування, крім страхування життя	за КОПФГ	230
Середня кількість працівників ²	446	за КВЕД	65.12
Адреса, телефон	вулиця БОРЩАГІВСЬКА, буд. 154, м. КИЇВ, КИЇВСЬКА обл., 03056		5026737

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	☐
за міжнародними стандартами фінансової звітності	☒ V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2022 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	695	18 656
первісна вартість	1001	3 859	25 401
накопичена амортизація	1002	3 164	6 745
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	101 431	96 075
первісна вартість	1011	152 358	151 827
знос	1012	50 927	55 752
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	528 572	766 712
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	17 355	20 886
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	332 835	214 112
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	84 801	95 848
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1 065 689	1 212 289
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	577	564
виробничі запаси	1101	577	564
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	283 542	347 449
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	9 652	2 817
з бюджетом	1135	91	73
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахований доходів	1140	3 433	8 670
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	58 746	118 191
Поточні фінансові інвестиції	1160	10 232	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	437 574	486 105
готівка	1166	71	47
рахунки в банках	1167	437 325	486 058
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	84 409	73 778
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	4 642	57 015

Продовження додатка Д

резервах незароблених премій	1183	79 767	16 763
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	888 256	1 037 647
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1 953 945	2 249 936

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	255 600	255 600
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	98 492	99 520
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	44 157	44 157
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	84 959	155 864
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	20 937
Усього за розділом I	1495	483 208	576 078
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	15 301	14 273
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	1 279 285	1 422 697
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	162 170	482 372
резерв незароблених премій	1533	1 117 115	940 325
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 294 586	1 436 970
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	1 037	-
товари, роботи, послуги	1615	2 519	4 518
розрахунками з бюджетом	1620	17 453	27 728
у тому числі з податку на прибуток	1621	17 453	27 728
розрахунками зі страхування	1625	10	-
розрахунками з оплати праці	1630	216	73
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	50 312	82 479
Поточні забезпечення	1660	104 252	121 792
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	352	298
Усього за розділом III	1695	176 151	236 888
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	1 953 945	2 249 936

Керівник

Авдєєв Сергій Олександрович

Головний бухгалтер

Бєляєва Тетяна Вячеславівна

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Продовження додатка Д

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ" (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2023	01	01
			33908322		
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2022 р.		Форма № 2 Код за ДКУД 1801003			
І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ					
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року		
1	2	3	4		
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-		
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 647 876	1 782 278		
премії підписані, валова сума	2011	1 667 017	2 142 529		
премії, передані у перестрахування	2012	132 927	157 755		
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	(176 790)	175 840		
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	(63 004)	(26 656)		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(14 384)	(18 792)		
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	601 699	764 203		
Валовий:					
прибуток	2090	1 031 793	999 283		
збиток	2095	(-)	(-)		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(267 829)	(40 658)		
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	(320 202)	(6 098)		
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	52 373	(34 560)		
Інші операційні доходи	2120	280 106	109 980		
у тому числі:	2121	-	-		
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю					
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-		
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-		
Адміністративні витрати	2130	(150 696)	(178 637)		
Витрати на збут	2150	(723 819)	(639 778)		
Інші операційні витрати	2180	(102 469)	(135 838)		
у тому числі:	2181	-	-		
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю					
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-		
Фінансовий результат від операційної діяльності:					
прибуток	2190	67 086	114 352		
збиток	2195	(-)	(-)		
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-		
Інші фінансові доходи	2220	87 818	60 316		
Інші доходи	2240	8 955	13 573		
у тому числі:	2241	-	-		
дохід від благодійної допомоги					
Фінансові витрати	2250	(36)	(225)		
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)		
Інші витрати	2270	(372)	(18 694)		
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-		

Продовження додатка Д

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	163 451	169 322
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(71 609)	(84 517)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	91 842	84 805
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	(3 030)
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	(3 030)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(1 028)	(1 611)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	1 028	(1 419)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	92 870	83 386

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 201	5 145
Витрати на оплату праці	2505	86 763	104 390
Відрахування на соціальні заходи	2510	17 561	21 226
Амортизація	2515	12 405	11 203
Інші операційні витрати	2520	2 003 082	1 784 030
Разом	2550	2 122 012	1 925 994

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Авдєєв Сергій Олександрович

Головний бухгалтер

Беляєва Тетяна Вячеславівна

Додаток Е

Дані фінансової звітності				
станом на 01.01.2024 року				
Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ"				
(найменування)				
Баланс (Звіт про фінансовий стан) Форма № 1				
Середня кількість працівників	443	Код форми звітності	1	
ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО				
А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Код форми звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	1865600000	933800000	1
первісна вартість	1001	2540100000	2651700000	1
накопичена амортизація	1002	674500000	1717900000	1
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-	1
Основні засоби	1010	9607500000	9195500000	1
первісна вартість	1011	15182700000	15918000000	1
знос	1012	5575200000	6722500000	1
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-	1
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-	1
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-	1
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	1
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-	1
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-	1
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств (Стандарт 1) / Довгострокові фінансові інвестиції (Стандарт 25)	1030	-	-	1
інші фінансові інвестиції	1035	76671200000	59170000000	1
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-	1
Відстрочені податкові активи	1045	2088600000	7795300000	1
Гудвіл	1050	-	-	1
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	21411200000	31716900000	1
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	9584800000	11134100000	1
Інші необоротні активи	1090	-	-	1
Усього за розділом I	1095	121228900000	119945600000	1
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	56400000	48100000	1
Виробничі запаси	1101	56400000	48100000	1
Незавершене виробництво	1102	-	-	1
Готова продукція / Готова продукція, що належить до запасів (Стандарт 25)	1103	-	-	1
Товари	1104	-	-	1
Поточні біологічні активи	1110	-	-	1
Депозити перестрахування	1115	-	-	1
Векселі одержані	1120	-	-	1
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	34744900000	48607800000	1
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	281700000	287000000	1
з бюджетом	1135	7300000	14700000	1
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	1
дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	867000000	1004400000	1
дебіторська заборгованість за розрахунками з внутрішніх розрахунків	1145	-	-	1
Інша поточна дебіторська заборгованість (Стандарт 1) / поточна дебіторська заборгованість (Стандарт 25)	1155	11819100000	2041600000	1
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	1
Гроші та їх еквіваленти	1165	48610500000	71658700000	1
Готівка	1166	4700000	7100000	1
Рахунки в банках	1167	48605800000	71651600000	1
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	1
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	7377800000	1939600000	1
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-	1
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	5701500000	906600000	1
резервах незароблених премій	1183	1676300000	1033000000	1
інших страхових резервах	1184	-	-	1
Інші оборотні активи	1190	-	-	1
Усього за розділом II	1195	103764700000	125601900000	1
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	1
Баланс	1300	224993600000	245547500000	1

Продовження додатка Е

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	Код форми звітності
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (паіовий) капітал (Стандарт 1)/капітал (Стандарт 25)	1400	25560000000	25560000000	1
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-	1
Капітал у дооцінках	1405	9952000000	10392600000	1
Додатковий капітал	1410	-	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-	1
Накопичені курсові різниці	1412	-	-	1
Резервний капітал	1415	4415700000	4415700000	1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	15586400000	29050200000	1
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)	-
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)	-
Інші резерви	1435	2093700000	1870600000	1
Усього за розділом I	1495	57607800000	71289100000	1
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	1427300000	1398600000	1
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-	1
Довгострокові кредити банків	1510	-	-	1
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-	1
Довгострокові забезпечення	1520	-	-	1
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-	1
Цільове фінансування	1525	-	-	1
Благодійна допомога	1526	-	-	1
Страхові резерви	1530	142269700000	146631300000	1
у тому числі:				
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-	1
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	48237200000	19868100000	1
резерв незароблених премій	1533	94032500000	126763200000	1
інші страхові резерви	1534	-	-	1
Інвестиційні контракти	1535	-	-	1
Призовий фонд	1540	-	-	1
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-	1
Усього довгострокових зобов'язань і забезпечення (Стандарт 1) / довгострокові зобов'язання, цілове фінансування та забезпечення (Стандарт 25)	1595	143697000000	148029900000	1
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	-	-	1
Векселі видані	1605	-	-	1
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-	1
товари, роботи, послуги	1615	451800000	559500000	1
розрахунками з бюджетом	1620	2772800000	8847400000	1
у тому числі з податку на прибуток	1621	2772800000	-	1
розрахунками зі страхування	1625	-	-	1
розрахунками з оплати праці	1630	7300000	1000000	1
поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-	1
поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-	1
поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-	1
поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	8247900000	3530400000	1
Поточні забезпечення	1660	12179200000	13189900000	1
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-	1
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-	1
Інші поточні зобов'язання	1690	29800000	100300000	1
Усього за розділом III	1695	23688800000	26228500000	1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-	1
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-	1
Баланс	1900	224993600000	245547500000	1

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) Форма № 2

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Код форми звітності
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-	1
Чисті зароблені страхові премії	2010	185084400000	164787600000	1
Премії підписані, валова сума	2011	232240400000	166701700000	1
Премії, передані у перестрахування	2012	13782000000	13292700000	1
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	(32730700000)	17679000000	1
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	(6433000000)	(63004000000)	1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2291100000)	(1438400000)	1
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	85352100000	60169900000	1
Валовий:				
прибуток	2090	97441200000	103179300000	1
збиток	2095	(-)	(-)	1
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-	1
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	23574200000	(26782900000)	1

Продовження додатка Е

Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	28369100000	(32020200000)	1
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	(47949000000)	52373000000	1
Інші операційні доходи	2120	13604800000	28010600000	1
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-	1
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-	1
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-	1
Адміністративні витрати	2130	(21337300000)	(15069600000)	1
Витрати на збут	2150	(63437600000)	(72381900000)	1
Інші операційні витрати	2180	(40432400000)	(10246900000)	1
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-	1
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-	1
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190	9412900000	6708600000	1
збиток	2195	(-)	(-)	1
Доход від участі в капіталі	2200	-	-	1
Інші фінансові доходи	2220	13719100000	8781800000	1
Інші доходи	2240/ 2160	288200000	895500000	1
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	-	1
Фінансові витрати	2250	(-)	(3600000)	1
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)	1
Інші витрати	2270/ 2165	(140200000)	(37200000)	1
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-	1
Разом доходи	2280	-	-	-
Разом витрати	2285	-	-	-
Фінансовий результат до оподаткування (прибуток) (Стандарт 1) / фінансовий результат до оподаткування (Стандарт 25)	2290	23280000000	16345100000	1
збиток	2295	(-)	(-)	1
Витрати (дохід) з податку на прибуток (Стандарт 1) / податок на прибуток (Стандарт 25)	2300	(10039300000)	(7160900000)	1
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-	1
Витрати (доходи) які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	-	-	-
Чистий фінансовий результат (прибуток) (Стандарт 1) / чистий прибуток (збиток) (Стандарт 25)	2350	13240700000	9184200000	1
збиток	2355	(-)	(-)	1

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Код форми звітності
1	2	3	4	5
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	411900000	-	1
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-	1
Накопичені курсові різниці	2410	-	-	1
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-	1
Інший сукупний дохід	2445	-	-	1
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	411900000	-	1
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(287000000)	(102800000)	1
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	440600000	102800000	1
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	13681300000	9287000000	1

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Код форми звітності
1	2	3	4	5
Матеріальні затрати	2500	487100000	220100000	1
Витрати на оплату праці	2505	11994900000	8676300000	1
Відрахування на соціальні заходи	2510	2371900000	1756100000	1
Амортизація	2515	2004800000	1240500000	1
Інші операційні витрати	2520	222936500000	200308200000	1
Разом	2550	239795200000	212201200000	1

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	Код форми звітності
1	2	3	4	5
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-	1
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-	1
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-	1
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-	1
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-	1

Додаток Є

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ"		Дата (рік, місяць, число)	31 грудня 2024	КОДИ	UA800000000000980793
Територія	КИЇВСЬКА		за КАТОТІГ	1	230	
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство		за КОПФГ		65.12	
Вид економічної діяльності	Інші види страхування, крім страхування життя		за КВЕД			
Середня кількість працівників	2 473					
Адреса, телефон	вулиця БОРИЩАГІВСЬКА, буд. 154, м. КИЇВ, КИЇВСЬКА обл., 03056			5026737		
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)						
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):						
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку						
за міжнародними стандартами фінансової звітності						

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2024 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	9 338	4 490
первісна вартість	1001	26 517	29 340
накопичена амортизація	1002	17 179	24 850
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	91 955	107 521
первісна вартість	1011	159 180	188 148
знос	1012	67 225	80 627
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	591 700	38 516
Заборгованість за внесками до статутного капіталу інших підприємств	1036	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	77 953	24 246
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	317 169	444 855
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	111 341	136 833
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1 199 456	756 461
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	481	515
виробничі запаси	1101	481	515
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	486 078	666 823
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	2 870	15 104
з бюджетом	1135	147	74
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	10 044	14 669
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	20 416	49 899
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	294 791
Гроші та їх еквіваленти	1165	716 587	1 157 414
готівка	1166	71	220
рахунки в банках	1167	716 516	1 157 194
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	19 248	59 375
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-

Продовження додатка Є

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	8 918	7 501
резервах незароблених премій	1183	10 330	51 874
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1 255 871	2 258 664
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 455 327	3 015 125

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	255 600	255 600
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	104 582	105 192
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	44 157	44 157
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	310 745	430 348
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	715 084	835 297
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	13 986	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	1 463 972	1 880 731
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	196 340	242 705
резерв незароблених премій	1533	1 267 632	1 638 026
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 477 958	1 880 731
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	5 595	9 715
розрахунками з бюджетом	1620	88 474	29 211
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	29 210
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	10	5
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	35 304	41 468
Поточні забезпечення	1660	131 899	218 123
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 003	575
Усього за розділом III	1695	262 285	299 097
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	2 455 327	3 015 125

Кер:

Г

2

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Авдєєв Сергій Олександрович

Беляєва Тетяна Вячеславівна

ор а мні чно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

Рє. встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Р

Продовження додатка Є

Підприємство **ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ"** (найменування)

Дата (рік, місяць, число) **2025 01 01** за ЄДРПОУ **33908322**

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за **Рік 2024** р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

КОДИ

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	2 687 950	1 850 844
премії підписані, валова сума	2011	3 156 733	2 322 404
премії, передані у перестрахування	2012	139 933	137 820
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	370 394	327 307
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	41 544	(6 433)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(40 271)	(22 911)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	1 232 107	853 521
Валовий:			
прибуток	2090	1 415 572	974 412
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(47 306)	235 742
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	(45 863)	283 691
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	(1 443)	(47 949)
Інші операційні доходи	2120	539 745	136 048
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(341 899)	(213 373)
Витрати на збут	2150	(744 968)	(634 376)
Інші операційні витрати	2180	(129 179)	(404 324)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	691 965	94 129
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	176 327	137 191
Інші доходи	2240	276 436	2 882
у тому числі:	2241	-	-
дохід від участі в капіталі та допомоги			
Фінансові результати від операційної діяльності	2250	(-)	(-)
Витрати на збут	2255	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2270	(889 323)	(1 402)
Продовження звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2024 р.	2275	-	-

Продовження додатка Є

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	255 405	232 800
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(135 802)	(100 393)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	119 603	132 407
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	4 119
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(476)	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(476)	4 119
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(1 086)	(287)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	610	4 406
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	120 213	136 813

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	6 562	4 871
Витрати на оплату праці	2505	207 811	119 949
Відрахування на соціальні заходи	2510	38 544	23 719
Амортизація	2515	21 929	20 048
Інші операційні витрати	2520	2 902 798	2 229 365
Разом	2550	3 177 644	2 397 952

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Кер.

Авдєєв Сергій Олександрович

Г.

Белієва Тетяна Вячеславівна

